

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Jugoslovenski kameleoni

Na naš članek «O stari pesmi na novo vižo» nam piše z okornimi črkami nepodpisan preprost človek iz Mekinj pri Kamniku: «Kje so tisti tiči, ki so predrugačili našo slovensko zastavo? Pokažite nam jih, da bomo poznali, kakšne barve so?» Prav radi ustrezemo neznanemu vpraševalcu, ker vemo, da je mnogo preprostih ljudi v zmoti.

Naši ljudje so bili vsi prav veseli, da je prišla spet do veljave stara slovanska zastava. Zadovoljen je bil tudi dr. Korošec, ki je kot zastopnik našega ljudstva podpisal zakon o skupni zastavi. Kdo je tedaj tisti, ki bi se ji protivil in čemu? Barve so vendar v novi zastavi ostale iste. Protivijo se ji tisti, ki so medtem sami izpremenili barvo, naši znani politični kameleoni. Kameleoni so namreč take vrste kuščarji, ki imajo prav čudovito lastnost, da prilagodijo barvo svojega telesa vsakokratni okolici. Na zeleni trati pozelenijo, na rdečem listu pordečijo, na črnem kamnu pa počrne. Vse mogoče barve si lahko nadene, le bel ne more biti nikdar kameleon. Mekinjski prijatelj! Glej, to so tisti ptiči, ki se jezš nanje zaradi izgubljenosti zastave. Sedaj so spet izpremenili svojo barvo, zato jih boče v oči državna trobojnica. Prav nič jih ni sram pljuvati na to njihovo lastno delo. Veš prijatelj, natura ostane natura, kameleon pa kameleon. Zato si ga človek mora zapomniti po njegovem načinu življenja, ne pa po barvi, ki jo vedno menjava. Ptiča lahko spoznaš po perju, ker ga ne more izpremeniti, kameleonskega politika moreš soditi samo po njegovih delih, pa naj si nadene še tako varljivo barvo.

Zakaj bi pa vsi Jugoslovenci ne imeli skupne zastave, kakor jih imajo druge še bolj različne enote: Nemci, Francozi in drugi močni narodi. Ti so prav zato močni, ker se vsi zavedajo svoje nujne skupnosti ter jo očitno kažejo na zunaj. Takšno znamenje skupnosti je zastava.

Tudi mi se moramo zavedati, da smo bili Jugoslovenci dolga stoletja en sam narod od Ina do Egejskega morja. Zgodovino naj bere, kdor ne ve tega. Nismo se ločili sami v tri plemena, sovražniki so nas ločili, da so nam laže zagospodovali: nam Nemci in Lahji, Hrvatim Madžari in Srbom Turki. Kaj nismo bili en sam narod in ena sama volja, ko sta nas učila sveta brata Cijil in Metod, katerih praznik smo nedavno praznovali, v skupnem jeziku in skupni pisavi moliti: »Oče naš, izé esi na nebesih, sventit se ime Tvoje, budet volja Tvoja, tak na nebesih kak na zeme.« Kaj nismo bili eno telo, ko smo se tepili s Turki v nešteti bojih, da je bila te naše krvi prepojena vsa današnja Jugoslavija. Eno smo bili s Hrvati, ko smo se bili za staro pravdo proti nemškemu zatiralecu na Krškem polju. Eno smo bili, ko smo se otresli po strahovitem klanju svetovne vojne tisočletnih verig in dosegli lastno streho nad svobodnimi glavami. Čemu bi ne bili danes in za svo bodočnost eno? Zato, ker to ni prav našim sovražnikom! Ker se nas tako združenih bojijo, hočejo ti spet sejati razdor med nas. Zato naj pomni vsakdo, ki dela danes razdor med nami, da služi našim skupnim sovražnikom. To

morajo vedeti vsi, ki prisluškujejo njihovim sladkim besedam, v katerih je skrit strup za vso domovino.

To mora pomisliti vsakdo, preden prisluhne zločinskim besedam užaljenih bivših mogotcev,

ki so imeli desetletja v rokah vajeti in bič slovenstva. Ves njih boj proti nekim namišljenim sovražnikom slovenstva in potegovanje za staro trobojnico namreč ni prav nič drugega kakor stara pesem o nevarnosti za vero, uglašena na nov napev. Ta pesem pa je prav tako lažniva, kakor je bila prva.

Kraljevo potovanje po Črni gori

Zadnje mesece se je posebno bujno razbohotila zlobna delavnost proti naši državi in skoro ne mine dan, da ne bi listi nam sovražnega inozemstva beležili novih izmišljotin o nemirih in neredih, ki so pri nas baje »a dnevnem redu. Ta ostudna gonja ima dvojen namen: odvrniti od naših krajev tujski promet in tako škodovati našemu gospodarstvu ter izpodkopati ugled naše kraljevine pred svetom. Slične klevete objavljajo z nasladi madžarski, italijanski in tudi nemški listi, ki jih z lažnimi poročili zalagajo razni poklicni in veleizdajniški plačanci.

Zato potovanje Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra po Črni gori, s katerega se je pred nekoliko dnevi vrnil v Beograd, nima samo značaja mičnega izleta v eno izmed najzanimivejših in pokrajinski najbolj romantičnih pokrajin v državi, marveč tudi nad vse učinkovito zavrača vesti o nemirih, kakršne objavja spredaj omenjeni nepošteni tisk. Črnogorsko ljudstvo, o katerem nezadovoljstvu in samostojnarskih težnjah vedo brezvestni poročevalci toliko pisati, je sprejelo svojega vladarja s prišrčnostjo in prostodušnostjo, ki je znana odlika sinov kršne Črne gore. Vladar se je na svojem izletu kretal svobodno in neprisljleno ne samo po mestih in večjih naselbinah, marveč tudi v odljudnih planinah, ki so bile to pot namen njegovega potovanja. Vsa pot po zetski banovini je bila nekaka izredna ljudska svečanost in narod je povsod dajal duška svoji ljubezni do narodnega vladarja.

Posebno lepoto prišrčnosti in ponosa nad vladarjevimi posetom je pridajala sprejemom okoliščina, da so Črnogorci pozdravljali vladarja kot svojega rojaka, s'nu istih kraških tal, saj se je kralj Aleksander rodil na Cetinju. Omembe je vredna pri tem vsekakor izredna zanimivost, da so se pod dojmom vladarjevega poseta skesano predali oblastvom mnogi, ki stá jih nebrzdani južnjaški nprav in nemirna junaška kri zapeljala do raznih prestopkov. Kraljev prihod je celo nanje toliko vplival, da so se vrnili na pot zakonitosti, poslušivši se velikodušne amnestije (oprostitve kazni).

Obkrožen od naroda, s katerim ga družijo najožje krvne in sorodstvene vezi, je vladar po-

toval iz kraja v kraj in odkritosrčna radost, ki je prevevala ljudstvo, odseva pač dovolj iz iskrenih pozdravov, polnih znane narodne epike, ki ima v teh krajih še močne korenine. Tura na Durmitor, ki ga opeva toliko junaških pesmi, se je osobito razvila v naravnost zmagovalen pohod. Ko se je po Črni gori razvedelo za kraljev obisk, so se z vseh strani zgrinjale množice ljudstva in pod Durmitorom se je bilo zbralo več stoletij ljudstva, da vidijo svojega kralja, da mu potožijo svoje težave in sporoče svoje težnje. Pri tej priliki tudi ni bilo brez junaških iger in jahaških tekem, s katerimi je to vrlo gorsko ljudstvo pokazalo vladarju svojo spretnost, neugnano silo in neustrašenost.

Nič manj slavnosten ni bil sprejem na Cetinju, kjer se je vladar zlasti približal mešanom s svojimi spomini iz mladih let. Zanimal se je za vsako podrobnost in njegovemu pogledu ni ubežala niti najmanjša izprememba. Svečanostni značaj ni mogel zastreti globljih vezi, s katerimi je vladar navezan na svoje skromno rodno mesto. Skratka: Potovanje Njegovega Veličanstva kralja po Črni gori je tako jasno ovrгло vse do obupa se ponavljajoče bajke o črnogorskih samostojnarskih težnjah, kakor tega ne bi bila mogla debela knjiga z izbranimi dokazili.

Časopisje naše države je obširno poročalo o lepo uspelem vladarjevem potovanju in resnica o njegovem poteku je prodrla tudi v zunanji svet. Zato se upravičeno nadejamo, da inozemstvo ne bo nasedalo zlohotnim vestem znanih klevetniških listov. Sprejem Njegovega Veličanstva kralja v Črni gori dokazuje dovolj, kako priljubljen je naš kralj pri svojem ljudstvu, ki po zaslugi ceni njegovo prizadevanje za ureditev države. Kraljev izlet, ki je bil namenjen popolnoma zabavi, je zaradi rodoljubnih prireditelj črnogorskega ljudstva dobil značaj, katerega pomen daleč preseza prvotno določeni okvir. Posebnega pomena pa je to, da je svojo ljubezen do vladarja na tako sijajen način dokazala pokrajina, ki v razgreti domišljiji slepih obrekovalcev velja za oni del države, kjer se samostojnarska težnja baje ne dá izkoreniniti iz ljudske duše.

Prebivalstvu dravske banovine

V zadnjem času se poslužujejo izvestni činitelji v politični propagandi nedopustnih sredstev, ki morejo v svojih posledicah občutno oškodovati narodne in gospodarske koristi poedincev in celote. Tako se od časa do časa pojavljajo letaki, s katerimi se hoče prikazati nevdržnost obstoječega državnopravnega stanja, in razširjajo med narodom docela neosnovane

ali pa močno pretirane vesti o opasnem gospodarskem položaju v državi. S sistematskim namigavanjem o manjvrednosti našega denarja se skuša tudi omajati zaupanje v domače gospodarske zavode in ustanove, z vsemi navedenimi in sličnimi sredstvi pa odvrniti prebivalstvo od rednega izpolnjevanja njegovih zakonitih obveznosti do države.

Nad takimi nezdravimi, zrelega in zavednega naroda nevrednimi pojavi se lahko radujejo samo neprijatelji države in naši narodni nasprotniki, državi sami in njenim državljanom pa morajo povzročiti nepregledno gmetno in mravno škodo. Dejstvo je, da je legla tudi na našo državo kakor na ves ostali svet huda gospodarska kriza, ki jo občutijo danes že vsi sloji prebivalstva; toda izven vsakega dvoma je, da izboljšanja gospodarskih prilik ni pričakovati od zlonamerne in sistematskega ubijanja vere v lastno gospodarsko moč, temveč zgolj od složnega in vzajemnega sodelovanja vseh, ki jim je pri sreju obstoj, miren razvoj in napredek naše ožje domovine in naše državne zajednice. Samo v požrtvovalnem in ustvarjajočem delu je naš spas, malodušnost in omalovaževanje samega sebe pa nas vodita neizogibno v propast.

Kaj naj bo uspeh takega razdiralnega dela naših notranjih in zunanjih nasprotnikov? Z njim se brez dvoma ruši ugled države med zunanjim svetom, izpodkopuje njen kredit na mednarodnem denarnem trgu ter slabšajo možnosti njenega gospodarskega razmaha. Končne posledice tega žalostnega uspeha pa zadenejo celokupno naše narodno gospodarstvo. Z ubijanjem vere v lasten denar se upropaščajo ali vsaj ogražajo domači denarni zavodi in gospodarske ustanove, zgrajene s trdnim delom in prihranki delovnega ljudstva. Popoln zastoj gospodarskega življenja, ki preti kot posledica takih pojavov, pa dovede neizogibno do usodnega osiromašenja celokupnega prebivalstva. Jasno je torej, da ni s takim delom nikomur pomagano, nasprotno, že itak huda gospodarska in denarna kriza se z njim samo poostruje, zajemajoč vedno širše sloje in zavzemajoč vse hujše oblike, posamezniku pa se povzroča dejanska gmetna škoda. Organizirati, podpirati ali trpeti tako početje, pomeni biti grobokop lastnega blagostanja.

Pri presoji državnopravnega stanja ne more biti za rednega poznavalca prilik v državi nebenega dvoma o tem, da je le v jugoslovenstvu mogoč obstoj in napredek naše države. Jugoslovenska misel, ki je bila sprejeta od celokupnega naroda in je uveljavljena v vseh temeljnih državnih zakonih kot edino mogoča podstava mirnega sožitja, enakosti in enakopravnosti vseh državljanov, predstavlja vodilno in ustaljeno črto naše državne politike. Ona nudi še posebej nam Slovincem vse pogoje in vsa jamstva narodnega, prosvetnega in gospodarskega obstanka in raz-

maha. Rovariti proti tej misli, ki je bila zasidrana v srcih naših največjih mož in ki je vodila naš narod k osvobojenju in ujedinjenju, je isto kakor rušiti temelje, na katerih je naša država, znak naše politične in gospodarske neodvisnosti, zgrajena.

S temi ugotovitvami želim vplivati na zdrav razum in uvidevnost prebivalstva dravske banovine, naj odločno odkloni pogubno delo zlonamernih ali zaslepljenih narodnih škodljivcev in naj, imajoč v vidu svoje lastne življenjske koristi, ne dopusti, da bi se neodgovorni ljudje še nadalje igrali z usodo naše domovine in zapravljali narodno blagostanje. Državno oblastvo je trdno odločeno, z vsemi razpoložljivimi zakonitimi sredstvi nastopiti proti vsem in vsakomur, kdor bi z nedopustnimi dejanji ogražal miren razvoj gospodarskega in političnega življenja v državi.

Po zakonu poklican, da čuvam javne koristi in skrbim za občo blaginjo v poverjenem mi območju, razglašam obenem na temelju člena 67. v zvezi s členoma 65. in 66. zakona o notranji upravi naslednjo

naredbo kraljevske banske uprave.

§ 1.

Prepovedano je vsako pisanje, izdajanje, tiskanje in razširjanje knjig, novin, lepakov ali objav, ki merijo na to, da se v narodu omaje jugoslovenska državna zavest, da se mu pod pretezo neosnovanih in namernih predpostavk jemlje vera v gospodarsko moč in razvoj države, da se izpodkopava njegovo zaupanje v vrednost našega denarja ali da se ga odvrta od plačevanja davkov, oziroma od izpolnjevanja drugih državljanskih dolžnosti. Enaka prepoved velja za razširjanje vsakršnih ustnih vesti navedene vsebine in teznje.

§ 2.

Vsakdo, kdor bi se pregrešil zoper to naredbo, bo kaznovan na podstavi člena 69., točke 2., zakona o notranji upravi v zvezi s § 12. zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o notranji upravi z denarno globo do 1000 Din, odnosno ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku z zaporom do 20 dni. Prednja kazen se bo izrekla nekvarno sodnokazenskemu progonu, če bi se dejanje naknadno izkazalo kot hudodelstvo po kazenskem zakoniku.

V Ljubljani, dne 16. julija 1932.

Ban: dr. Marušič s. r.

Odposlanstvo iz revirjev pri banovem pomočniku

Preteklo soboto se je mudilo v Ljubljani odposlanstvo iz revirjev, ki je prišlo k banški upravi posredovat in prositi pomoči za ureditev prehrane stradalih rudarskih družin. V odposlanstvu so bili župani in zastopniki občin Trbovelj, Zagorja, Kotredeža in Ržiš, zastopniki krajevnih cerkvenih oblastev in predsednik delavske zbornice, g. Čobal, ki je v Zagorju obenem predsednik akcijskega odbora za prehrano.

Banovemu pomočniku, g. drju. Pirkmajerju, je odposlanstvo izrazilo strah rudarskega prebivalstva pred prvim avgustom, s katerim trgovci v rudarskih revirjih odpovedujejo nadaljnje dajanja živila na upanje. Spričo velike bede, v kateri se razen brezposelnih nahajajo tudi vsi zaposleni rudarji, saj obratuje rudnik vsak mesec samo majhno število dni (ta mesec na primer le 13 dni), se je v zadnjem času skoraj vsa potrošnja v revirjih vršila na upanje, tako da so trgovci v Trbovljah in Zagorju že zdavno izčrpali vse svoje zaloge. S prvim avgustom se bo torej beda prebivalstva v revirjih še občutno povečala.

G. banov pomočnik je poslušal odposlanstvo ter obljubil, da se bo banska uprava na vso moč potrudila, da bo izposlovala nove podpore za rudarje in da bo v kratkem prispela v revirje spet večja množina moke, ki se bo razdelila med stradalajoče.

Rudarsko prebivalstvo manjših občin v revirjih (Kotredež in Ržiše) se pritožuje, da je bilo pri razdeljevanju podpor in živila prikrajšano v korist večjih. Po vaseh kotredeške in ržiške občine stanuje mnogo rudarjev, ki delajo pri zagorskem in deloma tudi pri trboveljskem rudniku, toda ko so zagorski in trboveljski rudarji prejeli moko, so oni ostali brez svojega deleža. V bodoče bo treba vse podpiranje urediti tako, da bodo tudi rudarji, ki stanujejo po okoliških občinah, pravično prišli na svoj račun.

Seveda pa ne more nobena obljuba podpore tako razveseliti rudarjev, kakor bi jih razveselila vest, da se bo v jamah začelo spet redno delati. Do tega pa ne bo prišlo, dokler odločilni činitelji v državi in pa Trboveljska premogokopna družba ne bodo rešili vprašanja o potrošnji trboveljskega premoga.

Gustav Stirniša:

Ljubezen in strast

Marina se je oddehnila. Bala se je, da bi mož ne slutil in ji česa ne očital. Ko je zagledala njegove dobrodušne, žalostne oči, se je pomirila. Razveselila se je v duši:

«Ničesar ne slutiti, vse je dobro!»

Ni se sramovala pred svojim možem. Le zadovoljna je bila, ker je bil tako slep, da ni ničesar videl. Ker ga ni ljubila, ga je podcenjala. Nikoli ni pomislila, da Kregec mnogo misli in da marsikaj prej opazi in zasluži kakor kdo drugi, saj je bil bistre pameti. Človeške značaje je dokaj dobro poznal. Včasih je opazoval ljudi med svojim igranjem na harmoniko. Marsikdo je pokazal pravo barvo šele tedaj, ko je bil pošteno pijan. Toda bili so tudi taki, ki so bili zares dobri ljudje in so se v pijanosti samo radi pohvalili, ker so bili trezni preveč skromni, da bi govorili o sebi.

Kregec je nekaj časa mirno sedel v hiši. Dolgo ga ni strpelo. Začutil je, da se mora rešiti tesnobe, ki ga davi, da jo mora raztrgati in se osvoboditi njenih vezi.

Odšel je iz hiše proti reki. S seboj je vzel harmoniko.

In tedaj je mahoma začutil, kako ga boli srce. Položil je mehovnico poleg sebe in se vlegel v senco košate vrbe.

Trenutno si je zaželel, da bi kar umrl, da bi ga umorila divja nepopisna bolečina in mu iz-

trgala dušo iz telesa. Potem bi pač minile vse muke in izginielo razočaranje. *

Počasi se je pomiril. Spomnil se je svojih otrok, ki ju je zelo ljubil in skrbel za nju. Tegobne misli so se polagoma ublažile.

Ozrl se je v vrbo. Vsa gosta in košata je zelenela nad njim. Stežala je k njemu svoje viseče veje. V vejevju se je oglasil kos.

Kregec ga je poslušal. V duši mu je postajalo jasneje. Začutil je nekaj milega in s silo je zadrževal solze.

Pograbil je harmoniko. Objela ga je zasmehljiva razposajenost. Raztegnil je mehove in zapel z zvonkim glasom:

Veseli fantič je živel,
radostno vriskal je in pel.
Tri ljubice je fant imel,
vsak dan na vas je k drugi šel!
Trali, la-li, tra-la, la-la!

Potem je zapel o treh deklicah, fantovih ljubicah, ki so ga varale, saj so imele svoje izvoljenke in so z njim kramljale samo za kratek čas. Fant je naposled spoznal, da je bil le on goljufan, zato je dekletom slovo dal in si izvolil lepi samski stan.

Kregec je postal naposled res nekam razigran. Priroda ga je oklepala vedno bolj in bolj, da je v nji laže prenašal svoje bolečine, čeprav jih ni mogel pozabiti.

In pa reka? Kako lepa je bila, kako rad je gledal v njene valove. Nikoli se je ni naveličal.

Tedaj se je s praga oglasila žena:

«Pojdi v hišo! Materi je nekam slabo!»

Preplašen je skočil kvišku in hitel k materi. Bila je osemdesetletna drobna, skrušena starica.

Godec jo je našel na postelji. Ljubeče se je k nji nagnil in jo vprašal:

«Mati! Mati, kaj vam je? Ali vam je zelo hudo? Ali naj grem takoj po zdravnika?»

Starica ga je ljubeče pogledala:

«Zdravnik že prihaja! S koso na rami se mi bliža. Dobro čutim, da bo vsak hip tukaj!» Tako so govorile njene oči. Usta je le nekoliko premaknila, kakor bi bila hotela nekaj reči, pa ni mogla spraviti ničesar iz sebe. Zadel jo je namreč mrtvoud.

Še enkrat je ljubeče pogledala sina in mu lahko stisnila roko. Naslednji hip je Kregec izgubil svojo mater.

Da bo starica tako nenadno umrla, si ni nikoli mislil. V to nesrečo se kar ni mogel užitveti. Njegova potrptost je naraščala. Kakor v sanjah je hodil po hiši in nekaj iskal, a sam ni vedel, kaj. Kadar je pogledal mater, je vzdihnil:

«Uboga moja mati! Tega pač nisem mislil! Zavoljo vas sem si postavil na dvorišču delavnico, da smo imeli v hiši več prostora. Komaj sem jo dozidal, mi pa umre!»

Nekaj časa je še tarnal in hodil okoli hiše. Lice mu je postajalo vedno resneje. Svečan izraz se je zazrcalil na njegovem obrazu, ko je poklical svoja otroka:

Politični pregled

Najznamenitejši dogodek preteklega tedna, ki je obrnil pozornost vsega sveta na Nemčijo, je bil odločni ukrep nemške vlade proti kabinetu pruskega ministrskega predsednika Brauna. — Državni kancelar Papen je odstavil kar kratko Brauna in notranjega ministra Severinga in obenem z njima aretiriral tri višje policijske oblasti. Zaradi teh izjemnih ukrepov je proglašil tudi izjemno stanje v Berlinu in na Braniborskem, da bi s tem preprečil vsak možen odpor pruske javnosti. Pruska vlada se je zoper ta ukrep pritožila na najvišje sodišče v Lipskem, pri čemer so jo podpirale Bavarska, Virtemberška in Badenska. Sodišče pa je odbilo ta priziv. V splošnem je napetost v Nemčiji vključ v višku volilne borbe nekoliko popustila in državna vlada je že preklicala svoj odlok o izjemnem stanju. Izida volitev prihodnje nedelje pričakuje ves svet z zanimanjem.

Za mir razveseljivo vest je evropska javnost doznala iz Moskve. Pretekli ponedeljek sta pooblaščenca Poljske in Rusije podpisala medsebojno pogodbo o nenapadanju. Pogajanja so se vlekla skoro šest let, dokler nista oba soseda uvidela, da je dobrososedski sporazum obema v korist. Sovjete je v to nagnal japonski pritisk na Daljnem vzhodu, Poljake pa negotov položaj ob nemški meji, kjer je postala nemška napadalnost zelo občutna. Ako bo sporazum ostal trajno v veljavi, bo odstranjen kamen spetike med dvema največjima slovanskima narodoma. Ta sporazum bo prisilil tudi Rumunijo, da sklene slično pogodbo z Rusijo in opusti svoje dosežanje pretirane zahteve proti sovjetom.

Naše vojno letalstvo se je na mednarodni tekmi vojaških letal v Švicji izvrstno izkazalo. Pri tekmi enosedežnih letal je zasedel prvo mesto med vsemi tekmovalci letalski kapetan naše vojske Zlatko Šintič, ki je v priznanje svoje letalske vrline dobil v dar zlato čašo in 2500 švicarskih frankov nagrade. Pri tekmovalnem poletu dvosedežnih letal sta si naša letalca Bajdák in Gradišnik priborila četrto, oziroma peto mesto, kar je tudi zelo lep uspeh, če upoštevamo, da so se tekme udeležili najboljši vojaški letalci evropskih držav.

— **Izdatna pomoč države kmetu.** Da bi mogli naši kmetje pridelovati kakovostne vrste ozimin, primernih za izvoz in tekmovati na inozemskih tržiščih s svojimi pridelki, je minister za kme-

«Glejta! Dobra mati nas je zapustila. Šla je v nebesa prosit za nas uboge črviče. Rešena je vsega hudega. Dovolj bridkosti je prestala na zemlji.»

Pokleknil je in pričel glasno moliti. Otroka sta odgovarjala. Žena jih je nemo gledala in bi se bila najrajši smejala. Starke ni marala, zdela se ji je slaba vest. Čeprav ji mati ni nikoli rekla žal besede, jo je Marina sovražila, kadar jo je pogledala v njene dobre oči.

Pobožno je molil sin za svojo mater. Počasi se je nekoliko pomiril in šel v župnišče naznanit smrt.

Po pogrebu si je godec zaželel biti sam. Preveč se je nakrat zvalilo nanj in mu grozilo, da ga stare in uniči. Nezvestoba žene ga je bolela, da je silno trpel. Zdaj pa še materina smrt! Vse je bilo prehudo in prestrašno!

Odšel je globoko v hosto. Žena je ostala z otrokoma doma.

Dolgo je blodil okoli. Skušal je misliti. Spočetka ni mogel. Misli so se prehitro vrstile, se trgale in se porajale druge. Žalost, ki jo je bila polna njegova duša, ga je nekam umrtvila.

Po urah blodenja se je vendarle zdramil in se iztrgal iz svoje bolečine.

Vrgel se je na mehki mah v hosti in skušal misliti.

Le počasi so se razvrstili dogodki poslednjih dni pred njegovo dušo. Še enkrat je preživel vso bolečino in drhtel razburjenja.

tijstvo v sporazumu z ministrskim svetom odredil, da se iz proračuna državnega kmetijskega sklada pri kmetijskem ministrstvu izdaj podpora za nabavo semena ozimin in jarin. Podpora se bo razdelila po Privilegirani agrarni banki kmetom ob pogoju, da jo bodo po enem letu vrnili. Za dravsko banovino je določenih

200.000 Din. Banske uprave bodo uporabile ta denar za nabavo takega semena, ki najbolje ustreza krajevnim razmeram. Nabavljeno seme bodo razdelili sreski kmetijski referenti kmetu na posodo za eno leto, da bodo mogli kmetje nabavljeno žito jeseni posejati. Vsak prejemnik žita se bo moral obvezati, da bo vrnil vrednost

Vendar ni mogel mirno ležati. Vstal je in šel na polje, kjer se je vlegel med žito. Le domov ni mogel. Tako rad bi hitel domov, objel svoje drage in našel pri njih tolažbe in miru. Spomin na ženo je vse v njem zagrenil.

Odzvonilo je že večerni pozdrav Mariji, ko je šel domov. Nikamor se mu ni mudilo. Najrajši bi šel kar naprej in naprej, nekam v daljave, kjer bi vse pozabil.

Ko se je polagoma vračal, je čul, da gre nekdo za njim.

Obrnil se je. Cilka je stopala po poljski poti. Sama se je vračala s polja. Počakal jo je. Zalostno sta se pogledala.

Prvi se je obvladal Kregec in jo prijazno pozdravil.

Ona se mu je trudno nasmehnila:

«Kregec! Nesrečen si! Mati so ti tako nepričakovano umrli. Vem, da ti je hudo. Takih dobrih mater je vedno manj na svetu. Ljubila sem jo, ker sem jo dobro poznala. Bila je skromna in delavna. Ljubila je vse ljudi, sovraštva sploh ni poznala.»

«Dà, dà, hudo je, hudo! In še drugo gorje je, ki ga nosim v duši. Saj veš, katero gorje mislim. Menda ve že vsa vas, kako je z menoj in mojo ženo. Sreča zame, da imam otroka.»

«Jaz ne bom imela nikoli otrok!» je planilo iz nje.

Tedajci je izgubil Kregec svojo mirnodušnost. Trenutno ga je objelo staro hrepenenje, da je pozabil na vse drugo. Začutil je, kakor že toli-

**ZDRAV
ČLOVEK-
DELAVEN
ČLOVEK!**

Koliko ste bolj sveži in sposobni za delo, če ste zdravi. A Vaše zdravje si ohranite najbolj s snago. Za vzdrževanje te čistote je potrebno dobro in nežno milo, katero varuje Vašo kožo in pere perilo temeljito in čisto. Uporabljajte že 80 let poznano

SCHICHTOVO MILO

ZNAMKE JELEN

SCH 2 2/32

sprejetega semena v blagu ali v denarju prihodnje leto po žetvi banski upravi. Banske uprave morajo poskrbeti, da bodo pravočasno nabavile seme in da ga bodo dobili kmetje o pravem času.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRVA POMOČ PRI HUDIH PORODIH GOVEDI.

Najprej moramo naravnost povedati: polovica nezgod, ki zadene našega živinorejca zaradi hudih porodov goved, prihaja odtod, ker pogosto ni spretnega živinozdravnika pri porodu. Večkrat je temu vzrok okolnost, da ni mogoče dobiti živinozdravnika pravočasno, prevečkrat pa tiči krivda nesreče v tem, da se živinozdravnika sploh na pomoč ne poklice. Pripeti se tudi, da zakrivi nesrečo živinorejčeva nevednost in nemarnost. Na splošno pa se more z mirno vestjo trditi, da se prav redko zgodi nesreča le zaradi tega, ker je porod res hud.

Umestno je torej, tudi o tem važnem vprašanju iz naše živinoreje nekoliko izpregovoriti. Zatorej navajamo v nastopnem nekaj navodil, po katerih naj se umni živinorejec ravna, da se vobče sploh zniža število nesrečnih živinskih porodov.

1.) Skrben živinorejec naj brejo kravo stalno nadzoruje. Spravi naj jo na priležen prostor in pripravi naj ji mehko in udobno ležišče.

2.) Za vsak primer naj ima pripravljeno morno vodo, milo, dve ali več čistih vrvi in navadno ali razkuževalno olje.

3.) Mirno naj čaka, da se razvije porod. Če le-ta dolgo traja, naj čez nekoliko časa, ko nehajo najhujši porodni popadki, žival preišče.

4.) Živinorejec naj si obreže nohte, da ne rani morebiti z njimi živali, opere naj kravi zunanje dele spolovil, roke naj si umije in namaže z oljem, potem pa naj previdno preišče, kaj ovira tele, da ne more na dan.

Neokusno barvani zobni obložek izgine, zobje postanejo bleščeče beli po večkratnem čiščenju s priljubljeno Chlorodont zobno pasto. Poskus Vas bo prepričal. Tuba 8 Din. 210

5.) Kadar se razlije voda iz mehurja, naj počaka še nekoliko časa, ali ne sledi porod, potem pa naj z vso previdnostjo ponovi preiskavo.

6.) Pri tej preiskavi naj dožene: ali je samo eno tele in ali je normalno; ali se nahaja tele v pravilni legi (t. j. ali sta sprednji nogi stegnjeni proti izhodu iz maternične votline in ali je na njih naslonjena glava) ali pa sta zadnji nogi iztegnjeni proti ustju votline.

7.) Ako se mu lega teleta ne zdi pravilna, naj se s primernim in skrajno previdnim otipavanjem prepriča, kakšna je prav za prav lega.

8.) Po tej preiskavi naj dobro premisli in preudari, ali naj sam poizkusi spraviti tele v pravo lego.

9.) Ako smatra, da bi mogel sam le težko opraviti važno opravilo, naj poizkusi privezati vrvi na njemu najbližji nogi ali ob glavo teleta in naj takoj pošlje po živinozdravnika.

10.) Dobro naj si zapomni, da v takih primerih ne sme biti hlev zbirališče radovednih čev, prav tako tudi, da nasilno in nepremišljeno ravnanje lahko vse tako pokvari, da je potem vsaka živinozdravniška pomoč zaman in da sta oba, krava in tele, izgubljeni.

KAKRŠEN SOD — TAKŠNA PIJAČA.

Lep sod se dobi, ako se ga najprej dobro z vodo očedi ter nato namaže nekoliko z oljem. Še lepši kakor z oljem se dobi sod s terpentinovo povlako, ki se jo napravi s tem, da se raztopi nad žerjavico del kolofonije v dveh delih terpentinovega olja. Ta povlaka pa se rabi po večini pri novih sodih. Obroči se naj namažejo z železnim lakom, s katerim dobijo lesketajočo se črno barvo, ki jih varuje rje.

Ako sod kje pušča, se ustavi kapljanje najlaže, če se sod namaže z zmesjo iz dveh in pol utežnih delov čistega loja, dveh utežnih delov čistega voska in štirih utežnih delov svinjske masti, kar vse se skupaj raztopi in dobro premeša. Ko se nekoliko ohladi, se primešata še dva in pol utežna dela pepela. Nato se shrani zmes kje na suhem. Kadar se hoče puščajoči sod zamazati, se ono mesto, kjer sod pušča, najprej skrbno očisti, nato pa z nekoliko nad svečo segreto zmesjo zamaže.

Plesnivi sodi se morajo očistiti najprej z mrzlo vodo in s ščetjo (krtačo) in šele potem z vrelo vodo, ki se ji doda nekoliko sode. Kadar je sod močno plesniv, je pa še bolje, če se mu odvzame

eno dno, ki se ga poobla ali ožge. Ko se vloži sodu spet dno, se le-tega umije z gorko vodo in zavini. Zge se sod najbolje z žganjem (vinskim cvetom), s katerim se znotraj oblije.

Kako se odpravi novim sodom okus po lesu. V ta namen se napolni sod z apneno vodo, ki se ji doda za vsak hektoliter 36 do 40 gramov sodeltra ali potašla. Čez šest do osem dni se sod izprazni, nato se ga pa izmiva toliko časa, dokler ni iztekajoča voda popolnoma čista. Delo je končano in tak sod ne daje potem vinu nobenega zopernega okusa.

Sode popleskati z oljnato barvo nikakor ni prav, ker se zadela lučnice v lesu, skozi katere mora zrak neizogibno prihajati k tekočini, bodisi vinu ali sadjevcu. Ne škoduje pa, če se sod popleska s firnežem, kar posebno koristi železnim obročem.

Kako se očistijo sodi. V sod se nalije vroča voda, v kateri je nekoliko kuhane moke ali kuhanih mekin. Nato se ga pusti nekaj časa stati. Kadar se voda iztoči, izginejo tudi vsa nečistoba, neugoden duh in plesnoba. Sod se nato poplakne še s čisto vodo.

Napojanje (impregniranje) sodov. Zmeša se del kolofonije, del parafina in dva dela bencina. Les, napojen s to raztopino, ne vsrkava nobene tekočine. To se priporoča zlasti za nove sode.

Sejmi

1. avgusta: Pišce, Vinica, Ponikva ob južni železnici, Zagorje.
2. avgusta: Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Dravograd.
3. avgusta: Videm ob Savi.
4. avgusta: Št. Ilj pri Velerju.
5. avgusta: Krašnja, Polom—Vrbove, Loka (srez Laško), Dole, Krka—Videm, Črna, Lemberg.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Ptujski živinski sejem dne 19. t. m. je bil precej slabše obiskan kakor oni pred njim. Prignanih je bilo 122 volov, 168 krav, 81 telic, 28 bikov in 94 konjev, skupaj 493 glav, prodanih pa je bilo 175 glav. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile v dinarjih: voli 2 do 3-50, krave 1-25 do 3-25, telice 2 do 4, biki 2 do 3-50. Konji so se prodajali po 400 do 3200 Din. Prašičev so pripeljali 107, izmed katerih je bilo prodanih 34. Cene so bile za kilogram žive teže: polenki 6

Ko sta se poslovila, je Cilka ponudila Kregcu desnico.

«Vedno ti ostanem prijateljica. Pozabi, kar je bilo in bodi mož! Takih, ki obupajo, je dovolj. Takih, ki navidezno mirno prenašajo svojo usodo, kakor bi ne bilo nič hudega, čeprav nosijo v srcu pekel, je pa bore malo! Ostani oni Kregec, kakršnega sem te videla v svojih lepih dekliskih sanjah. Veseli muzikant, dober kakor svež ajdov kruh, usmiljen, velikodušen in vedno dobre volje!»

Odšla sta vsak na svojo stral.

Komaj se je godec skrtil za ovinkom pri treh smrekah sredi polja, je mlada Bregarica tiho zahtela. Zatrepetala je kakor trepetlika in zaplakala. Tudi ona je bila potrebna tolažbe, saj je živela v zakonu z možem, ki ga ni ljubila.

Ko je prišla domov, je prihitel v sobo Tilen. Hlapec je s smehljajočim se obrazom pričel hoditi okoli nje in se ji nekaj dobrikati. Cilka ga je samo pogledala. A ta pogled je bil tako preziren in ponosen, da je hlapec umolknil. Odšel je iz hiše in godrnjal, da bo že še plesala, kakor bo on godel.

Cilki je bil pač hlapec malo mar. Bila je vedno bolj jezna nanj. Bolelo jo je, da je tako poplačal Kregcu njegovo zaupanje. Sam mu je svetoval, naj vzame Marino za ženo, a znanja z njo ni opustil. Cilka bi ga bila najrajši zapodila. Gospodarja ni marala žaliti in prav tako tudi ne delati brez njegove vednosti in volje, zato je hlapca pustila,

Sklenila pa je, da bo možu takoj povedala, če bo Tilen postal le malo predrzen. Preprosila bo tudi Bregarja, naj mu odpove službo, zakaj če ne zna hlapec spoštovati svoje gospodinje, ni vreden, da uživa kruh svojega gospodarja, ker ne spoštuje hiše, kjer služi.

Drugi del.

I.

Cerkovnik Gašper pri Sv. Ambrožu je imel svoje navade. Bil je star, suhljat možiček. Njegova glava je bila prav taka, kakor bi jo bil snel z ramen sv. Petra v stranskem oltarju in jo sebi nateknil. Na temenu ga je krasila velika gladka pleša, ki so jo obkrožali drobni beli kodri, da so ga delali dobrodušnega. Bil je rdečeličnega obraza, njegove velike oči pa so bile rjave. Vedno je poredno mežikal, kakor bi hotel reči:

«Le glejte me! Jaz sem cerkovnik Gašper. Vedno sem še na svetu! Pa kar mladim se!»

In res se Gašper ni hotel postarati. Dasi mu je zlezal že osmi križ na pleča, je bil vendar še prav tak, kakor pred dvajsetimi leti, ko se mu je možila hči. Le kodre je imel bolj bele. Tedaj so ga sosedje poredno povpraševali, kdaj se bo spet oženil, saj je bil že trideset let vdovec.

Gašper je ostal vedno šegav. Zadovoljen sam s seboj in s svetom, četudi mu je včasih trda predla. Smeh mu ni izginil z obraza, ne dobra volja iz duše. Zato pa je bil tudi priljubljen deset fara naokoli in vsi ljudje so ga poznali.

Ko je prihajal zjutraj zvonit, je rad posedal na pokopališki klopi. Cerkvico sv. Ambroža je namreč obdajalo pokopališče, da ni bilo treba mrtvim domačinom predaleč od doma. Vsak vašan je bil kar zadovoljen, če se je spomnil, da bo nekoč počival med svojimi ljudmi, in mu ni bilo treba misliti, kakšne tuje sosede bo dobil po smrti.

Ko je Gašper tako sedel na klopi, je njegov pogled vedno objemal vse grobove. Ustavil se je na grobu cerkovnikove žene, ki jo je starec še po smrti prav tako ljubil kakor prvi dan njune poroke. Zato je pa tudi skrbel za njen grob, kakor je le mogel in znal.

In ko je takole gledal na železni križ svoje rajne žene, se je kar pričel z njo spet pomenkovati, prav lepo po domače, kakor bi bila spet sedela živa poleg njega. Starec se je tako zamislil v svoje mlade spomine, da kar ni mogel živeti brez njih. Vsak dan je prebil nekaj minut s svojo rajno. Če bi bil to opustil, bi se mu zdelo, da je zamudil nekaj neizogibnega, nekaj, kar mora biti, ker bi mu bilo sicer to v življenju manjkalo.

Če ga je presenetila zora, se je pobožno prekrizal in zamrmral.

«Zdaj pa mirno spi v Bogu, zlata duša! Pa kmalu na svidenje! Nikoli te ne pozabim!» In že je lezel v klonico pod zvonik in pričel vleči za vrvi,

(Dalje prihodujič.)

do 7-50, plemenski 5 do 6 Din. — Kranjski živinski sejem dne 25. julija. Na trg so prignali 84 volov, 3 bike, 25 krav, 3 telice, 2 teleti in 182 prašičev. Cene za kilogram žive teže so bile v dinarjih: pri volih I. vrste 5, II. vrste 4, III. vrste 3-50; pri kravah I. vrste 3-50, II. vrste 3, III. vrste 2-50; pri bikih 3; pri telicah 3; pri teletih 6; pri prašičih: pitanih 7, za rejo 200 Din za par.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za 56 Din;
v devizah:
1 dolar za 56-18 Din;
1 holandski goldinar za 22-70 do 22-81 Din;
100 francoskih frankov za 220 do 222 Din;
100 češkoslovaških kron za 166 do 167 Din;
100 nemških mark za 1337 do 1348 Din;
100 italijanskih lir za 287 do 289 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 189 do 193 Dir, investicijsko posojilo pa po 49 do 51 Din.

Kratke vesti

— **Zadolžitev kmetov.** V beograjskem «Vremenu» objavlja predsednik Udruženja bank v Beogradu, dr. Vlada Marković, zanimive podatke o višini kmečkih dolgov v posameznih pokrajinah (po statistiki profesionalnih organizacij denarnih zavodov) in jih primerja s kmečkimi hranilnimi vlogami. Razmerje med kmečkimi dolgovi in vlogami je po teh podatkih naslednje (v milijonih dinarjev):

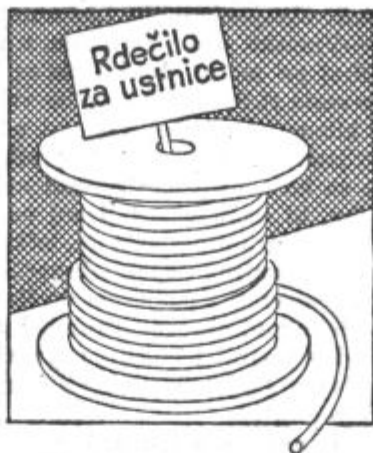
	dol-govi	hranilne vloge
Srbija in Črna gora . . .	500.7	290.8
Hrvatska in Slavonija . . .	645.7	379.3
Vojvodina	565.9	575.4
Slovenija	886.1	482.9
Bosna in Hercegovina . . .	189.9	42.4

Gornji podatki veljajo za področja posameznih organizacij. Upoštevani so tudi dolgovi pri regulativnih hranilnicah in v Sloveniji tudi pri posojilnicah, niso pa ločeno upoštevani dolgovi pri Privilegirani agrarni banki, ki znašajo za vso državo 739-1 milijona Din. Gornja statistika nam kaže, da je slovensko kmetijstvo mnogo bolj zadolženo, kakor kmetijstvo v drugih pokrajinah in da leži problem kmečkih dolgov v pokrajinah, kjer se o tem največ razpravlja, predvsem v visoki obrestni meri in v ostalih težkih kre-

ditnih pogojih. Od skupne vsote kmečkih dolgov v Sloveniji odpade po gornji statistiki na dolgove pri kreditnih zadrugah 722-4 milijona Din, na dolgove pri komunalnih hranilnicah pa 137-6 milijona Din. Od skupnih kmečkih hranilnih vlog v Sloveniji pa odpade na vloge pri kredit-

nih zadrugah 753-7 milijona Din. Dr. Marković prihaja do zaključka, da skupna zadolžitev kmetov v naši državi ni znatna in da znaša le 3527 milijonov Din.

— **Netočne vesti o naši letini.** Nekateri listi so objavili zadnje dni vesti, po katerih bo let š-

Želite li 3 centimetre rdečila za ustnice?

Ali sploh morete dobiti rdečilo za ustnice brez tulca? Ne! Brez tega isto ne bi bilo zavarovano proti prahu in bakterijam. In to je tudi vzrok, zakaj se nežne luske Luxa nikoli ne prodajajo odprte. Higijenični ovoj varuje nežne luske od nečistoče... prepreči da nikaka nečistoča ne pride v dotiko z Vašim finim perilom in s tem tudi z Vašo kožo.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

Lx12-32

za pranje volne in svile

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

Nevesta se je zgenila. Spomnila se je Hudirke.

«Kadar bo drugače, kakor misliš, tedaj vedi, da si sama tako hotela...»

«Nič ne vemo, kaj še pride», se je delala trdno in pogumno. «Kar je komu namenjeno, temu ne uide...»

«Albina, nikdar nisem mislil kaj takega od tebe... Pri nas bi te bili radi imeli...»

Nevesti se je užalilo. Fantove besede so bile tople in z občutkom izgovorjene. Zato so tem bolj zadele. Ako bi jo bil ozmerjal, bi jo bilo manj bolelo. Vedno bolj se mu je umikala in silila na kraj poti. Njene besede so se izgubljale v tistem ihtenju. Naposled se mu je izmuznila, odšla je brez poslovlja. Mladenič je stal kakor kamen in zrl za njo v temo. Oko mu je bilo suho; tem hujše pa so bile njegove notranje bolečine. Ako bi se bil razjokal, bi mu bilo laže pri srcu.

Drugi dan se je odpeljala Albina v mesto k poroki. Pri Lončarju je bilo, kot bi bili odnesli mrliča.

V ozki zakotni ulici malega mesta je stala pritlična hišica, krita z opeko. Tukaj je uživala mlada Stopnikova gospa prvo zakonsko srečo. Tesni prostori so bili razdeljeni v dva dela: v

prvem delu je bila prodajalna z majhnim izloženim oknom, kjer je bilo razstavljeno nekaj drobnarije. Drugi del hiše je zavzemalo stanovanje.

Trgovini se Albina kar ni mogla priučiti. Pri vsem tem je imela srečo, da se je vselej zmotila v tujo škodo. To pa ji je zopet jemalo ugled, ker je morala popravljati računске nake.

Tisti, ki so se spočetka oprijeli trgovine, so jo počasi začeli opuščati. Stopnik je zaslužil komaj toliko, da se je skromno preživljal. Za odplačevanje dolga ni nikdar nič ostalo. Kadar je bilo treba naročiti novo blago, je moral najeti posojilo.

Pri Stopniku se je začelo tako kakor povsod tam, kjer potrka pomanjkanje na vrata. V prvih hipih sreče sta se razvadila in pozabila, da je treba varčevati. To se jima je utepalo, ko je trgovina nehala cveteti. Mož se je sporekel z ženo, češ, da je krivda na njeni strani. Očital ji je nerodnost v prodajalni, ki odganja odjemalce. Posojila je bilo vedno huje dobiti. Upniki so doznali, da Stopnik ne more redno plačevati. Pa so zmajevali z glavo in odklanjali njegove prošnje. Nihče ni rad posojal na večne obroke.

Stane je prigovarjal ženi, naj se zateče k stricu v Leskovje. «Dedec ima denar», ji je govoril. «Ako ga dobiš pri pravi volji, ti ne bo odrekel.»

Tega pa Albina ni mogla storiti. «Stric je že vse dal», ga je zavrnila. Ni se ga upala več nadlegovati.

«Pa ga prosi posojila. Obljubi mu visoke obresti. Reci, da bova povečala trgovino...»

«Ne morem.» Njen ponos se ni dal upogniti. Lončar bi ji izprašal vest, česar bi ne mogla prenesti. Branil ji je, naj se ne podaja v nevarnost. Zdaj bi se ji posmehljivo rogal. Takrat ga je z zvijačo prisilila k molčanju.

«Pa naj gre za poroka», je omenil Stane. Žena mu je ugovarjala, da Lončarja ni tako lahko spraviti od doma.

«Menico naj podpiše», se je naposled domislil. «Tako bi ga morda ujela...»

Albina ga je gledala debelo. O takem načinu posojila še ni bila slišala, zato ga ni razumela.

Mož ji je razlagal: «Menica je vrednostni papir, katerega mora nekdo podpisati. Glasi se na neko vsoto denarja ter ga lahko dvigne tisti, komur je menica izdana. Za povračilo je odgovoren oni, ki jo podpiše. Podpis je nekako jamstvo in nadomešča poroka.»

«Stric bi se branil podpisati», je pomišljala Albina.

«Nič mu ni treba pojasniti. Tako ne bo vedel, kaj je podpisal.»

«Toda...»

«Hm. Gledala bova, da bova kmalu vrnila...»

«In če ne bova mogla?»

«No, tedaj bo vrnil stric... Saj ima s čim vrniti.»

Albina je molčala. Nekaj ji je reklo: «Sicparšivola!»

rja žetev pri nas baje po strokovnih ocenah komaj pokrila potrebe države. Po teh vesteh so nekateri tuji listi že pričeli pisati, da bo morala Jugoslavija letos uvažati pšenico, ker bo pridelek znašal samo 50.000 vagonov pšenice, dočim znaša preostanek iz lanskega leta le 2500 vagonov, potrebnih pa je za vso državo okoli 175.000 vagonov pšenice. Po poizvedbah na odločilnem mestu so vse te cenitve in zato tudi zaključki preuranjeni in netočni. Navedene številke ne morejo v nobenem primeru ustrezati dejanskemu položaju. Res je, da je rja povzročila na pšenici veliko škodo, nikakor pa ne v taki meri, kakor se trdi. Preostanek iz lanske žetve znaša okoli 5000 vagonov, vpoštevati pa je treba tudi to, da je doprinos pšenice v naših drugače pasivnih krajih tudi letos odličen. Ocene, ki so se izvršile pred pričetkom mletja, so se pokazale doslej vedno kot netočne. Mletje se bo pričelo šele v početku meseca avgusta in tedaj se bo mogel točno preceniti letošnji pšenični pridelek. Za sedaj se dá ugotoviti točno samo to, da o potrebi uvoza pšenice v Jugoslavijo ne more biti niti govora. Gre le za vprašanje, koliko pšenice bo preostalo za izvoz. Omenjene časopisne vesti, ki so vsekakor v zvezi s spekulacijo na žitnem trgu, je treba zato sprejemati z največjo previdnostjo.

— **Ustanovitev Združenja trgovcev in izvoznikov sadja v Mariboru.** Preteklo nedeljo se je vršila v Mariboru ustanovna skupščina obvezne organizacije veletržcev s sadjem, in sicer pod predsedstvom načelnika pripravljalnega odbora g. Srečka Kranjca in ob navzočnosti obeh sreskih načelnikov, gg. drja. Ipačca in Makerja, zastopnika zbornice za trgovino, obrt in industrijo, g. drja. Plessa, in obrtnega nadzornika g. Založnika. Odziv je bil prav zadovoljiv in zastopanih je bilo 11 okrajev. Po daljši stvarni razpravi je bilo sklenjeno ustanoviti Združenje trgovcev in izvoznikov sadja za Maribor in druge kraje na področju bivše mariborske oblasti s sedežem v Mariboru. To združenje, ki je bilo prvo ustanovljeno po novem obrtnem zakonu, bo našim trgovcem s sadjem gotovo koristilo, zlasti pri organizaciji nakupovanja in izvažanja sadja.

— **Licitacija sadne letine ob Trojanski državni cesti pri Celju.** Letošnje sadje, kar ga bo ob državni cesti št. 50 v območju tehničnega razdelka sreskega načelstva v Celju, se odda po ustni licitaciji, ki se bo vršila na progi Celje—Vrhovlje 12. avgusta z začetkom ob 8. zjutraj pri km 77.420

(razpetje okrajne ceste na Ljubečno) in na progi Celje—Vransko dne 13. avgusta z začetkom ob 8. zjutraj pri mostu preko Ložnice v km 73 državne ceste št. 50. Dražba se bo vršila ustno za vsak kilometer posebej v smeri od Celja proti Vrhovljam, oziroma od Celja proti Vranskemu. Sadje se bo oddalo na drevesih najvišjemu ponudniku, ki mora plačati takoj ponujeno vsoto in takso po tarifni postavki 81., točki 3. a (t. j. odstotek od ponujene vsote), taksnega zakona in ki se mora zavezati s podpisom dražbenih pogojev, da so le-ti zanj obvezni. Dražbeni pogoji so na vpogled v pisarni tehničnega razdelka sreskega načelstva v Celju in pri mestnem načelstvu v Celju, soba št. 2.

— **Izredna sadna letina.** V mariborski okolici se obeta letos izredna sadna letina. Jabolka so tako polna sadu, da morajo posestniki že sedaj drevje podstavljati, da se vejevje ne polomi. V skrbah pa so kmetje zaradi prodaje, ker prihajajo tudi iz Avstrije poročila o taki sadni letini, da bo preostajalo obilo blaga še za izvoz. Zgodnje sadje, ki sedaj dozoreva, bo letos težko prišlo v poštev za izvoz, dočim so ga druga leta precej pokupili za dunajski trg. Tako bodo letos okoličani navezani najbrž glede zgodnjega sadja le na mariborski trg, kar se bo seveda občutno poznalo pri ceni.

— **VAŽNO OPOZORILO.** Da ne bo drugo leto koruza spet tako snetljiva, kakor je letos, naj vsak pameten nemudno poroče vse snetljive koruze dele, jih odnese z njive in sežge.

DOPISI

ARJA VAS. Tukajšnje gasilno društvo priredi 7. avgusta na vrtu tovariša Martina Razborška v Arji vasi veliko tombolo z lepimi in precej vrednimi darili in običajno vrtno veselico. Društvene prijatelje k obema prireditvama najvljudneje vabimo. Če bo spredaj omenjeni dan slabo vreme, se bo vršila prireditev prihodnjo nedeljo.

BABINCI PRI LJUTOMERU. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 14. avgusta javno tombolo. Če bo slabo vreme, se bo vršila tombola dan na to, t. j. 15. avgusta. Glavni dobitki so: molzna krava, novo moško kolo svetovnoznane znamke, nova popolna moška obleka, nova ženska obleka. Ostalih krasnih in dragocenih dobitkov pa bo nad 300. Prosimo

vsa okoliška društva, naj se v čim večjem številu udeležijo naše tombole.

BERKOVCI. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo priredi 31. t. m. na vrtu g. Jožefa Kapuna veliko javno tombolo z lepimi dobitki. Med glavnimi dobitki so: moško kolo, 85 kg pšenične moke, železna peč, drva, moška obleka. Poleg glavnih je še okoli 300 raznovrstnih drugih dobitkov. Vsi od blizu in daleč prijazno vabljeni.

GORENJI LOGATEC. Manifestacijskega zborovanja, ki se bo vršilo v nedeljo popoldne pred Sokolskim domom v Dolenjem Logatcu, se bomo udeležili Gorenjelogatečani polnoštevilno. Zbirališče je ob pol dveh pred županom. Šli bomo v sprevedu z godbo na čelu. Odhod točno ob dveh, da se moremo udeležiti tudi sprejema poslanca pred Škrlejevo restavracijo. Zeleti bi bilo, da se našemu sprevedu pridružijo tudi somišljeniki iz Zibrš, Hotedršice in Planine kakor tudi oni iz Blekove vasi in Broda. Le v slogi je moč!

KAPLA PRI ŠT. JURIJU OB TABORU. Preteklo nedeljo popoldne je imelo Društvo kmetiskih fantov in deklet iz Št. Jurija ob Taboru naši prijazni vasi ob najlepšem vremenu izredno številno obiskano tekmo žanjic, združeno s tekmo kolesarjev. Najprej so se na določeni progi na državni cesti pomerili kolesarji, enajst po številu, in je dosegel prvenstvo Franc Dobrovnik iz Kaple. Njemu so sledili Ivan Trglav iz Tabora, Luka Cančar iz Črnega vrha, Leopold Žitnik iz Pondorja, Martin Hudournik iz Pondorja in drugi. Pred pričetkom tekme žanjic ob Gasilnem domu je imel nagovor na občinstvo društveni predsednik g. Ocvirk, ki je poudarjal, da kmetско delo ni samo enako vredno vsakemu drugemu delu, nego je to ono delo, od katerega živi vs svet. Za njim je govoril preds. Zveze DKFID, g. Kronovšek, o važnosti kmetškega dela in v ognjevitih besedah pozival kmetško mladino, naj se vsa organizira v teh društvih in naj deluje za čim večjo prosvetljenost našega naroda. Zatem je stopil na govorniški oder poslanec za celjski srez g. Prekoršek. Po prisrčnih pozdravnih besedah na kmetške fante in dekleta je g. poslanec opozoril številno občinstvo, naj ne verjame neštetim izmišljotinam, ki jih širijo državni sovražni ljudje, ki bi nas radi oropali naše s tolikimi žrtvami priborjene svobode. Naslednji govornik, narodni poslanec g. Mravlje, je po pozdravu kmetške mladine očrtal težave kmetškega dela in bridkosti nezaposelencev. Med drugim je tudi poudarjal, da ne smemo izreči nikdar, niti

Upniki so pritiskali od raznih strani in pretili s tožbo. Treba je bilo najti rešilno pot. Nade so ugašale, vsi poizkusi so se izjalovili. Cstal je samo še Lončar v upanju, da bo podpisal menico. Samo ta zvezda jima je še svetila nad prepodom.

Stopnikova gospa je res najela kočijo in usmerila voznika proti Leskovju. V lični usnjeni torbici je bila zdravarna pripravljena tiskovina. Na njenem širokem klobuku so se majale umetne cvetlice; obraz ji je zakrivala koprena, posejana s črnimi zvezdicami. V desnici je vrtela pahljačo.

Tako je prispela v Leskovje, v svojo domačo vasico. Držala se je ponosno nazaj, kakor bi hotela vprašati, koliko velja vsa skupaj ta beračija. Kdor jo je pozdravil, temu je komaj vidno odzdravila. Strica še ni obiskala, odkar se je omožila. Zato je bilo svidenje tem bolj iskreno. Lončar je pozabil vse, kar je minilo. Bili sta ga sama prijaznost in dobrot. Marjeta pa je občudovala nježno razkošno obleko. Pomerila je celo klobuk in stopila pred zrcalo. Ivan ji je ponagajal s pesmico:

«Še klobuk na glavo dene,
takšna je ko pustne šeme;
ko razgrne pajčolan,
pa je taka kakor vran.»

Albina se je navadila v mestu gosposko govoriti; znala je že prav živahro gostoleti. Pokazala se je srečno in zadovoljno. Ponašala se je s trgovino, ki donša mnogo čistega dobička. Dolgovi so po večini že poravnani. Kmalu bosta

lahko dejala nekaj na stran za stara lets. Malo je manjkalo, da ni oponosila stricu: «Poglejte, kako ste se motili!»

Stric je bil ves solzen od veselja. Svoji nečakinji je privoščil vse najboljše kakor samemu sebi. Kakor ga je vzradostila njena sreča, tako bi ga bilo potrlo njeno trpljenje. Ves je bil srečen kakor Simeon v templju, ko je videl Odrešenika.

Pri Lončarju se je Albina precej časa zamudila. Odgovoriti je morala na kopico vprašanj, s katerimi so jo obsipali vsi trije: Ivan, stric in teta. Obenem so ji postregli z vsem, kakor so vedeli in znali. Silili so jo z jedjo in s pijačo.

Zgovorna gospa je iskala priložnosti, kako bi brez posebne pozornosti odkrila svojo zadevo. S skrito skrbjo in z neopaženo bolestjo je sukala torbico, iz katere je vzela naposled usodno tiskovino. Razgrnila jo je na mizi in rekla nekoliko boječe: «Stric, tole bi podpisali...»

«Tole bom pa že podpisal...» Prav nič ni zanimalo strica, čemu mu je prinesla ta papir in kaj bo potrdil s svojim podpisom. Pisati ni znal; s svojo okorno roko je napravil tri velike križe. Sin Ivan ga je podpisal. Navihanka je urno zavnala podpisano listino ter se začela odpravljati. Vedla se je tako, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Odšla je s tihim zadovoljstvom.

Denar, katerega je dvignil Stopnik na menico, ni veliko zalegel. Znebil se je nekaj nadležnih upnikov in n: kupil blaga, ki je ležalo v prodajalni in čakalo odjemalcev. Obresti je bilo

treba poravnati ob pravem času. Lončar ni smel tako hitro izvedeti, da je jamčil za posojilo. Stane pa je odriaval druge upnike, pri katerih je jemal blago za trgovino. Tu se je kopičil dolg z naraščajočimi obrestmi.

Družinica se je v drugem letu zakona povečala Stopniku za enega člana. Dobil je hčerkico, katero so krstili za Cirilo. Oba sta se veselila novega družinskega priras'ka; vendar ju je ob pogledu na nežno bitje težila tiha skrb. Zavedala sta se propasti, ki je odpirala pred njima široko žrelo. Kam naj se zatečeta zdaj na robu propada ob pozni dvanajsti uri? Kdo bo dal otroku varno zavetje?

Dan za dnem so prihajali novi opomini. Terjatve so se glasile za večje in manjše vsote. Upniki so grozili s tožbo. Treba je bilo mnogo lepih prošenj, preden so umolknili za nekaj časa. Pri Stopniku je bilo kakor tam, kjer poka nad glavo ostrešje. Vedno sta morala biti pripravljena, kdaj se bo podrla.

Naposled je prišlo do poloma. Potekla je veljavnost menice; Stopnik je prejel poziv, naj vrne, kar so mu izplačali. Dolga pa ni mogel poravnati, pa si tudi ni belil glave. Saj je imel plačnika. Vzlic temu pa so mu zaprli prodajalno in zarubili vso zalogo. Otepi je mogel komaj nekaj predmetov.

Tudi Lončar v Leskovju je dobil pismeno opozorilo. Ivan mu ga je pazno precital. Izvedela sta, da gre za neko posojilo.

(Dalje prihodnjik.)

ob najhujših trenutkih, nobene zle besede proti svoji državi, pa naj smo pristaši te ali one stranke. Navedel je primere državlanske zavesti v nekaterih državah, kjer se tudi med seboj bore pristaši najrazličnejših strank, a vsi so kakor en mož za svojo državo. Sledila je tekma žanjic ob največjem zanimanju občinstva, ki je obstopilo vso njivo. Vseh tekmovalk je bilo 15. Prvenstvo si je priborila Cilka Kosova iz Ponorja. Njej so sledile Rozika Podbregarjeva iz Dragopolja, Frančka Kosova iz Ponorja, Ljudmila Žilnikova iz Ponorja, Micka Žilnikova iz Tabora, Nežika Reberškova iz Tabora, Angela Habjanova iz Črnega vrha, Mici Strnadova iz Ponorja, 75letna Barba Šokličeva iz Ponorja in druge. Po tekmi se je razvila na prostoru pred Gasilnim domom prijetna domača zabava, s katere so se odposlale udanostna brzovavka Nj. Vel. kralju in pozdravne brzovavke ministrom gg. dr. Kramerju, Puelju in Mohoriču in banu g. dr. Marušiču. Ves čas prireditve je marljivo igrala godba z Rečice. Res prisrčno prireditve naše zavedne kmetske mladine so poleg domačinov obiskali številni drugi Savinjšani, precej Celjanov in celo nekaj Ljubljancev.

LESKOVEC PRI KRŠKEM. Pretekli teden smo položili k zadnjemu počitku poštnega sluga g. Alojzija Lokajnerja. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako priljubljen je bil pokojnik po vsej okolici in kako globoko je vse kroge pretresla njegova nenadna smrt. Komaj 26 let star je odšel, zapustivši mlado vdovo in enoletnega sinka. Pokojnik je bil uslužben kot selski pismoša v hribovitem rajonu leskovške poste in je svojo službo tako vestno opravljal, da si je pridobil poleg priznanja predstojnikov naklonjenost vseh ljudi. Nešteto krat je v najhujših vremenskih neprilikah dokazal svojo izredno vestnost s točno dostavo pošte, izpostavljač lastro življenje usodi. Nedavno je, vrnivši se iz službe, tožil o bolečinah, že naslednji dan pa je legel in na posledicah hudega notranjega prehlada po nekaj dneh trpljenja umrl.

LOŠKA DOLINA. V dneh 2., 3. in 4. avgusta bo naš poslanec gosp. dr. Rape ponovno obiskal svoje volilce. Sestanki se bodo vršili v večjih vaseh za okoliške kraje, in sicer v Iga vasi, Viševku, Starem trgu, Gornjem Jezeru in morda v Babinem polju. Odborniki JRKD iz naštetih krajev naj opozore na te sestanke tudi okoliške vasi. Natančnejši razpored se bo pravočasno objavil.

PRIZREN. Slovenski fantje vojaki pošiljajo najlepše pozdrave vsem slovenskim fantom in dekletom iz daljnega Prizrena. Podnarednik Vojslav Erčević (Prizren), Martin Podgoršek in Anton Rožič (oba iz Pišec pri Brežicah), Andrej Krulje (Kapela pri Brežicah), Josip Molan (Dobova pri Brežicah), Vinko Irman (Šmartno ob Paki), Anton Petrovič (Koprivnica pri Rajhenburgu), Friderih Ferdinand (Kebelj na Pohorju) in Anton Kohler (Koritno pri Oplotnici).

RIMSKE TOPLICE. Sokolsko društvo Rimske Toplice-Šmarjeta priredi v nedeljo 14. avgusta ob 16. na letnem telovadišču poleg hotela «Stare pošte» svoj vsakoletni javni nastop vseh oddelkov. Skupno s tem pa se bodo dopoldne ob pol desetih vršile v novem modernem sportnem kopalnišču v Rimskih Toplicah župne plavalne tekme za celotno območje celjske sokolske župe, združene z dopoldanskimi tekmami v odbojki. Prijatelji sokolske in jugoslovenske misli izrabite ta dan in preživite med nami prijeten nedeljski popoldan. Pokažite s svojim obiskom, koliko vam je ležeče na narodni vzgoji in enotni jugoslovenski samozavesti! Brate telovadce in tekmovalce kakor tudi sestre telovadke in tekmovalke iz okoliških društev pa vabimo ter prosimo, naj naš obiščejo v čim večjem številu ter naj se polnoštevilno udeležijo župnih plavalnih tekem za vse območje naše sokolske župe. Podroben spored in razpis nagrad objavimo še pravočasno. Na železnici običajen 50odstotni popust. Kopalniška uprava je za ta dan dovolila društvu za njene posetnike znaten popust cen v termalnih kopelih. Zdravo! L. T.

DOMAČE NOVOSTI

* **Zaplenjeni denar naših Američanov.** IZSELJENSKI komisariat v Zagrebu objavlja važno vest, ki se tiče denarnih vlog izseljencev iz bivše avstro-ogrške monarhije. Vloge so ameriška oblastva med svetovno vojno zaplenila kot imovino neprijateljskih državljanov, sedaj pa namerjajo vrniti del zaplenjenih vlog, ki pripada jugoslovenskim državljanom. Denar je hranila pred vojno Transatlantic Trust Company v Newyorku za račun budimpeštanske poštne hranilnice v skupnem znesku 2.006.217 dolarjev. Naše ministristvo za zunanje posle se pogaja glede tega z ameriškim oblastvi ter bo objavilo točne podatke o višini terjatev naših ljudi in zahtevalo, naj se jim vrnejo njihove vloge. Ameriška oblastva temu ne nasprotujejo, pač pa zahtevajo, naj se jim predlože izvirna potrdila o vplačilu vlog. IZSELJENSKI komisariat v Zagrebu pozivlje vse naše izseljence, bivše državljane Avstro-Ogrske, ki so pred vojno naložili svoj denar pri omenjeni kompaniji na račun budimpeštanske poštne hranilnice, naj se javijo pri izseljenskem komisarijatu v Zagrebu, Kamenita ulica 15, ter priložijo izvirna potrdila o vplačanem denarju.

* **Nov potniški vlak od Črnomlja do Karlovca.** Od 24. t. m. dalje vozi na progi Črnomelj-Karlovac vsak dan nov potniški vlak. Iz Črnomlja odhaja ob 20. uri 50 min., v Karlovac pa prihaja ob 21. uri 50 min.

* **Osrednji odbor Zveze bojevnikov se vsem, ki so pripomogli, da je tudi letošnji tabor na Brezjah uspel, najtopleje zahvaljuje.** Posebej izrekamo zahvalo gg. ministru Puelju in banu drju. Marušiču, ki sta izkazala prijazno naklonjenost, nadalje ljubljanski direkciji državnih železnic, ki je poskrbela za res brezhiben prevoz množic. Potem dolgujemo posebno zahvalo našim časopisom za priobčevanje reklamnih notic. Naposled pa kličemo na svidenje vsem korporacijam, organizacijam in društvom, ki so poslale svoje zastopnike in s tem pripomogle taboru do sijaja.

* **Električna pekarna Nabavljalne zadruge državnih nameščencev v Mariboru.** V Mariboru so spravili v obrat novo pekarno Nabavljalne zadruge državnih nameščencev, ki predstavlja po opremi in napravah najmodernejši tovrstni obrat, trenutno v vsej državi. Pekarna je električna, vsi njeni stroji so na električni pogon in tudi peč se kuri z elektriko; speče v eni uri 200 kg kruha. Vse je obenem čisto in ustrezajoče najmodernejšim higieničnim načelom. Seveda bodo dobivali kruh in pecivo iz te pekarnice izključno le zadrugi.

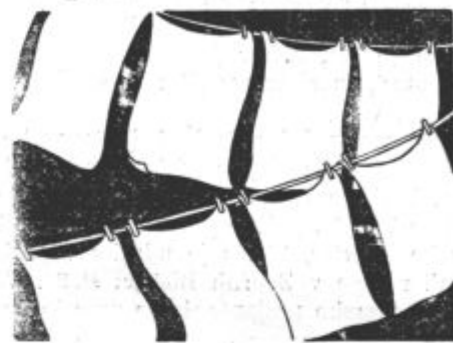
* **Stoletnica poroke.** Slavje, kakršnega najbrž še ni dosegel zakonski par, je praznovala nedavno v Nišu mnogoštevilna rodbina Filipovičev. Starosta te rodbine, Dimitrije, se je baš pred sto leti poročil ter sta on in njegova zakonska družica v velikem krogu sinov, hčera, vnukov, pravnukov in prapravnukov, ki jih je bilo po številu še preko sto, praznovala to izredno slavje.

* **«Franc Jožefova» grenčica olajšuje hranilnim snovem pot v kri.**

* **Usoden padez iz avtomobila.** V Ruprčah pri Sv. Petru pod Mariborom se je pripetila pred nekaj dnevi usodna nesreča. Na cesto navaža okrajni cestni odbor gramoz s tovornim avtomobilom. Pri tem delu je bil zaposlen Vinko Mešič. Navažanje je šlo čisto redno od rok, dokler se ni popoldne pripetila nesreča, katero je povzročila Mešičeva neprevidnost. Mešič je padel iz drvečega avtomobila na trdo cestišče naravnost na glavo. Udarec je bil tako močan, da mu je počila lobanja in je obležal nezavesten. O nesreči so obvestili reševalni oddelek v Mariboru, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Mešičevo stanje je zaradi počene lobanje zelo resno.

* **Tragična smrt v vodnjaku.** V Vičancih v Slovenskih goricah se je zadnje dni pripetil žalosten dogodek. 74letni posestnik Jožef Cajnko

"Dobro ohranjeno je -perilo!" - seveda če je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

je škropil svoj vinograd. Ko je spravljal vodo iz napol praznega vodnjaka, se je pri zajemanju preveč nagnil naprej ter omahnil v globino. Pri padcu na dno se je najbrž udaril na glavo, da je obležal nezavesten in ga je voda, ki je bila tako plitka, da ni ležečemu zakrila docela niti glave, zadušila. Po dolgem iskanju so ga domači našli v vodnjaku mrtvega. Smrt priljubljenega gospodarja je vzbudila v vsi okolici mnogo sočutja.

* **Vol ga je pomečkal.** Sin ljubljanskega mestnega delavca, 12letni Jože Grum, je odšel pred dnevi na počitnice v Kamnik pri Preserju. Mestni dečko je skušal dobrosrčnemu posestniku, pri katerem je bil, nekoliko pomagati. Udeleževal se je kmetskega dela in hotel je odvezati tudi junca. Le-tá je bil muhast in ni hotel slediti fantu k napajanju, temveč se je obrnil proti njemu, ga napadel, pobodel z rogovi, podrl na tla in sunil v trebuh tako, da je dobil deček nevarne poškodbe. Dečka so prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kljub takojšnji zdravniški pomoči umrl.

* **Smrt pod plastjo zemlje.** V Strugah na Dolenjskem grade novo trirazredno narodno šolo. Delo se vrši s polno paro. Občani sami so skopali vse temelje in kleti, dovažajo les, pesek, apno in drugo. Pretekli petek pa se je pri izkopavanju peska smrtno ponesrečil 25letni Anton Hren. Utrgala se je plast zemlje in mu strla prsni koš. Pokojnik je bil vseskozi poštenjak in odločno naprednega mišljenja. Na zadnji poti ga je spremila skoro vsa župnija. Mrtvaški oder je bil posut s svežimi cveticami in vencji, pevski odsek sokolske čete, katere vnet član je bil, mu je pa v slovo zapel pred hišo in ob odprtem grobu dve žalostinki. Nemilo pa je presenetilo vse župljane, da je pokojniku domači župnik odrekel cerkveni pogreb, ne glede na prošnjo potrte matere, vdove in drugih domačih. Dragi sokolski brat, mi Te pa kljub temu ne bomo pozabili!

* **Huda nesreča pri gašenju.** V kamniški okolici je nastal požar. Prihitali so gasilci iz Kamnika in okolice, med njimi tudi 56letni Jakob Klemen in 47letni Jakob Pibernik. Oba sta planila v goreče postopje, kjer ju je pa zajel plamen, da sta se z veliko težavo vsa opečena jedva rešila. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnišnico. Pibernik je opečen po vsem telesu in je njegovo stanje zelo resno.

* **Dve nesreči.** Pretekli petek sta peljala z vozom v celjsko javno bolnišnico svojega 14mesečnega bolnega sinčka Jožeta dninar Franc Vovk s Ponikve ob južni železnici in njegova 36letna žena Neža. V bližini Sv. Jurija ob južni železnici pa se je konj nenadno splašil in prevrnil voz. Vsi trije Vovkovi so padli na cesto.

Dočim sta zadobila Franc Vovk in njegov sinček le nekaj lažjih poškodb po glavi in rokah, je obležala Neža Vovkova na cesti s prebito lobanjo. Prepeljana je bila v celjsko bolnišnico, kjer ji zdravniki skušajo rešiti življenje.

* **Tragična smrt mladence.** V soboto zvečer je našla smrt pod tovornim vlekrom, ki vozi okrog sedmih iz Hrastnika proti Trbovljam, 23letna Ema Čepinova, pomočnica v brusilnici steklarne. Mladenka je šla, kakor je ugotovila komisija, sama v smrt, in sicer zaradi razočaranja v ljubezni.

* **Trije zaporedni požari.** Nad Slovensko Bistrico in okolico je divjala preteklo soboto huda nevihta. Treščilo je na več krajih in strele so povzročile tudi tri požare v dveh vaseh v bližini Slovenske Bistrice. Strela je udarila v poslopje posestnika Šege v Zgornji Bistrici št. 94. Vnelo se je gospodarsko poslopje, ki je zgorelo do tal, in z njim vred okrog 15 voz sena. Uničeni so tudi trije poljedelski stroji, dočim so živino še pravočasno rešili. Škoda, ocenjena približno na 75.000 Din, je le delno krita z zavarovalnino. Komaj se je posrečilo gasilec pogasiti ta požar, že se jih je zvalo z gasilskega doma v vas Trentovec, kjer je udarila strela v gospodarsko poslopje Jožefa Miška. Uničila mu je vse poslopje in del blaga, ki je bilo v njem, ter mu napravila okoli 40.000 Din škode. Tudi ta posestnik je bil le neznatno zavarovan. K sreči so njegovo živino ob pravem času rešili. Skoro ob istem času je udarila strela v poslopje viničarja in posestnika Leskovarja, p. d. Burgarja, v Šentovcu. Tudi njemu je ogenj uničil gospodarsko poslopje in mu prizadel precej škode. Slovensko-bistriški gasilci so bili takoj pri požaru, kmalu za njimi pa so prihitali tudi gasilci iz drugih vasi, toda rešiti se ni dalo skoro ničesar.

* **Strela je vrezala** prejšnji teden v gospodarsko poslopje Antona Webra v Mureku ter zanečila hud požar. Zgorelo je seveda tudi obilo sena in le s težavo je uspelo na kraj nesreče prispelem gasilec omejiti požar, da se ni razširil na veliko žganjarijo istega posestnika v neposredni bližini. Ogroženih je bilo več poslopij v tem delu trga. Škoda je tem občutnejša, ker lastnik baje sploh ni bil zavarovan.

* **Velik požar.** Preteklo soboto zvečer je nastal v srebrniški graščini pri Novem mestu velik požar, ki je na mah uničil del gospodarskih poslopij. K požaru so takoj prihitali gasilci iz Šmihla. S svojo motorko so omejili požar, da se ni razširil na ostala sosedna gospodarska poslopja. V hipu, ko je nastal ogenj v hlevih, obeh lastnikov Agnitschev ni bilo doma. Graščinski uslužbenci pa so imeli toliko prisotnosti duha, da so rešili iz hlevov 15 glav goveje živine, par konj in več prašičev. Pri reševanju živine se je zlasti izkazal hlapec Gornik. Poslopje je zgorelo do tal. Lastnika sta utrpela 60.000 do 70.000 Din škode. Ogenj je nastal v dimniku. Bržkože je utrgano iskro zanesel veter na streho, ki se je nato vnela.

* **Požar.** Pretekli četrtek se je vnela v Šenčurju pri Kranju hišica Perdana Alojzija, ki je bila deloma zidana, deloma lesena in prav tako krita deloma z opeko, deloma s slamo. Zato se sklepa, da je iz dimnika padla žareča iskra na slamnati del strehe in jo vžgala. Slamnati del strehe in leseni del hiše sta bila takoj v ognju, ki je s silnimi plameni uničeval skromno Perdano domačijo. Žrtev ognja so postali ves leseni del hiše, poleg nahajajoča se pojata in seveda precej orodja. Na pomoč so prihitali domači ga-

silci, ki sicer goreče stavbe niso mogli rešiti, pač pa so deloma rešili zidani del hiše in sosedna poslopja. Škoda se ceni na 45.000 Din. Perdano je imel zavarovano vse poslopje le za 20.000 Din.

* **Velik požar.** V nedeljo zjutraj je objel plamen zgradbe Deggovega stavbnega podjetja v Ptuju. Gasilci so z naporom omejili požar toliko, da ni prišlo do grozovite požarne nesreče, ki je pretela. Vse zgradbe so pogorele in z njimi vred ogromne množine lesa, mizarska delavnica z vso opremo, potem pa tudi veliko žita. Prizadet je pri požaru tudi inž. Celotti. Škoda se ceni na pol milijona dinarjev. Poleg ptujskih gasilcev so prihitali k požaru tudi gasilci iz Spuhlje in Hajdine, ki so vneto pomagali pri gašenju in omejevanju požara.

* **Prijeti ponarejalci denarja.** Zadnje dni so oblastva dognala, da so se pojavili ponarejeni stotaki in tisočaki. Neki mladenič je kupil za 1500 Din kolo in ga plačal s ponarejenimi stotaki. Prav tako je tudi neka ženska iz Spodnjega Brnika pri Kranju plačala blago s ponarejenim tisočakom. Ljubljanska policija je izsledila dvoje gnezd ponarejalcev, eno v Spodnjem Brniku, drugo pa v Suhem dolu pri Moravčah. Tu je našla policija vse potrebščine za ponarejanje bankovcev. Blizu Moravč pa je odkrila zalogo za nič manj kakor 400.000 Din ponarejenega denarja. Zaprlji so devet krivcev. Policiji so omogočili naglo izsleditev ponarejalskih tolpljudje, ki so prinesli bankovce na policijo, oziroma v Narodno banko. Zato prosi policija, naj ji gre vsakdo, ki dobi v roke ponarejen denar, tudi v bodoče na roko in po možnosti osebo, ki ga skuša oddati, takoj prijavi oblastvu.

* **Tihotapska strast.** Na Tržaški cesti v Mariboru je zaplenila policija potno košaro, polno cigaretnega papirja, ki je bil pritihotapljen čez mejo. V košari je bilo nad 5000 zavojčkov takega papirja, ki stane v Avstriji prav malo, pri nas, kjer je cigaretni papir monopolski predmet, pa se proda lahko z lepim dobičkom. Tihotapsko blago je spravila čez mejo neka ženska, ki jo pozna policija kot strastno tihotapko.

* **Nepriporočljiv oskrbnik.** Uprava križevniškega reda pri Veliki Nedelji je že precej časa opazala, da ji izginjajo iz gozdov drevje in drva ter da so kmetje, ki so sicer kupovali pri upravi drva, z njimi dobro založeni, dasi ni zanje prejela niti pare. Orožništvo je sedaj ugotovilo, da je bivši šumski logar, ki je bil tudi v zvezi z bivšim gozdnim upraviteljem, prodajal strankam drva proti plačilu, a denarja ni izročal. Razni ljudje so pa tudi izkoriščali sprejeto potrdilo tako, da so si navozili drv veliko več, kakor so jih plačali. Orožništvo, ki je izvršilo obširne poizvedbe, je vse prizadete ovadilo sodišču. Uprava križevniškega reda je ugotovila, da je oškodovana za približno 60.000 Din.

* **Zverinska zakonca.** V Slatini pri Krapini živita kmet Tito Korec in njegova žena Milka, ki je bila noseča. Ko je povila, sta dete stlačila v glinast lonec, ga odnesla v klet in zakopala v pesek, kjer se je zadušilo. Sosedje so kmalu zapazili, kako je s Korčevo ženo, in začeli so govoriti, da je otroka umorila. Ko sta zakonca to čula, sta odkopala detetovo trupelce, ki je že razpadalo in ga položila na posteljo. Vsa objokana sta poklicala grobarja, češ, naj ga odnese na pokopališče. Grobar, ki se mu je zdelo vse sumljivo, je obvestil oblastvo. Komisija pa trupelce ni več našla. Roditelja sta se izgovarjala, da ga je požrla svinja, ko sta bila onadva na vrtu in so vrata ostala odprta. Orožniki so zverinska zakonca zaprlji. V preiskavi je Korec izjavil, da je njegova žena na enak način umorila že tri otročičke.

* **Uboj med vinjenimi mladiči.** Preteklo nedeljo je popivala skupina fantov s Slivniškega Pohorja po več vinotočih. Mladi fantje, vsi razgreti od vina, so s svojim divjim kričanjem in petjem vzbujali pozornost prebivalstva, ki pa ni moglo slutiti, da se bo veseljačenje tako žalostno končalo. Proti večeru so fantje krenili še v neki vinotoč, kjer je prišlo do ostrega prerekanja med 17letnim Ivanom Pečovnikom s Slivniškega Po-

horja in 19letnim Francem Rincem iz Ranč. V prepir so posegli še ostali fantje. Začeli so se divjaško pretepati. Kot žrtev spopada je obležal v mlaki krvi Ivan Pečovnik, ki ga je zabodel Rinc z nožem v prsi ter mu pod tretjim rebrom prerezal žilo odvodnico. Ko so fantje zagledali kri, so zbežali na vse strani. Umirajočega mladeniča so pustili na Česnikovem travniku blizu vinotoča, kjer je kmalu nato izdihnil. Nesrečno žrtev vina in pretepa so prenesli na framsko pokopališče. Ubijalca so orožniki naslednje jutro po krvavem dogodku našli v Rančah, ko je spal na nekem skednju. Rinc je orožnikom priznal, da je izvršil zločin, izgovarjal pa se je, da je bil docela pijan. Odnjali so ga v zapore mariborskega okrožnega sodišča.

* **Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke** omili naravna «**Frane Jožefova**» grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Izpričevala iz bolnišnice potrjujejo, da je «**Frane Jožefova**» voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo starim in mladim. «**Frane Jožefova**» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

DIVJANJE NEVIHTE V CELJSKI OKOLICI.

Celje, 23. julija.

Med močnim grmenjem in treskanjem se je vllala danes ploha, ki je trajala samo četrt ure. Kraiko neurje je imelo usodne posledice. Med nevihto je dvakrat treščilo. Najprej je udarilo v mali kozolec na travniku za vilo ge. Wesiakove ob Ljubljanski cesti nad Glazijo. Celjski gasilci so takoj pohiteli na pomoč. Zgorelo je precej sena. Gasilec se je posrečilo rešiti velik senen kup tik pogorišča. Nevarnosti za sosedna poslopja k sreči ni bilo.

Druga strela je užgala veliko leseno, z opeko krito vojaško skladišče poleg mlarne industrije g. Iva Čatra na Spodnji Hudinji. Skladišče, polno sena, ovsu in slame, so v hipu zajeli močni plameni. K požaru so odbrzeli na avtomobilih gasilci iz Gabrja, Celja, z Lopate, iz Teharja, Trnovelj in z Babnega z motornimi brizgalnami in drugim gasilskim orodjem. Kmalu je prispelo vojaštvo, ki je zastražilo prostor okrog pogorišča. Motorne brizgalne, ki so črpale vodo iz bližnje Voglajne, so jele bruhati mogočne curke na goreče skladišče. Vnemati so se že pričela tudi drva, naložena v dolgih skladih poleg gorečega poslopja, vendar se je skupnemu naporu gasilcev posrečilo rešiti vso zalogo. K sreči ni bilo vetra, sicer bi pretela tudi sosedni mlarni velika nevarnost. Vojaško skladišče je z vso zalogo vred pogorelo do tal. Skupno je požar uničil: tri erarjeve zgradbe, dve Čatrovi zgradbi, 70.000 kg ovsu, 40.000 kg sena, 16.000 kg slame, več stikalnic in drugega orodja. Skupno se ceni za sedaj škoda približno na 400.000 Din.

TOČA PO ŠKOCIJANSKIH VIHOGRADIH.

Škocijan, 24. julija.

Zadnje neurje je divjalo po Škocijanski dolini le pičle pol ure, kar je za uničenje vinogradov popolnoma zadoščalo. Huda ura je prišla s severnozahodne strani. Med grmenjem in gostim, debelim dežjem se je usula kakor orehi debela toča, ki je padala približno dvajset minut. Največ škode je prizadejala vinskim goricam v Bojniki in v Malkovcu. Po teh najboljših vinogradih Škocijanske doline so trte dobesedno razsekane in odbite, po tleh pa leže grozdki. Lahko se trdi, da je uničila toča tukaj vse, kar je mogla, in da niti 10 odstotkov grozdja ni pustila. Nadalje so uničene tri četrtine pridelka po goricah Škuršovca in Pavle vasi. Manj so prizadela Stara vina, Zagradka gora in Stara vas.

Vinogradniki so obupani, saj jim je uničilo ves večmesečni trud. Svoje življenjske sile puščajo v vinogradu za časa kopanja. Mnogo jih je,

Pravi pot za dosego lepih

belih zob kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obložka je sledeči: Iztisnite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomočite se s nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, grgnite s Chlorodont ustno vodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega obložka je izginala in ostane vam v ustih prijeten svež občutek. Zahtevalo izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.- in Din. 13.-. Dobiva se povsod.

ki so hoteli že opustiti obdelovanje vinske trte, ker še lanskega pridelka ne morejo za nobeno ceno spraviti v denar. Vino bi radi prodali po 2 Din liter, torej za naravnost smešno ceno, a kupcev vendar ni odnikoder. Ali čim je prišel čas rezanja in kopanja, so se premislili, vno-gradi so spet oživel, obdelovanje se je začelo po stari navadi; če že vina ne morejo prodati, ga imajo vsaj za domačo potrebo dovolj, zraven pa gledajo še z velikim upom v lepšo bodočnost, ko bodo morda spet lahko oddali svoja vina. Do tega pa mora priti, saj cviček po naših goricah ni slab in če je šel v promet prej, bo šel gotovo tudi v bodoče.

Gospod . . .

Ko je bil majhen, so ga vsi postrani gledali. Bil je kočarjev sin. Nakaženega otraza se je potepal po vasi in škilil je. Kaj hočete več?

Ime mu je bilo Cene. Kadar je s svečami pod nosom postajal pred vrati sosedov, se je večkrat zgodilo, da je priletela metla izza vežnih vrat in da se je začul osoren glas: «Zavaletov Cene je pa spet lačen.» Res, lačen je bil in zato je hodil k sosedom, da se ga je kdo usmilil in mu dal košček ovsenega kruha. Vsesal se je vanj kakor dojenček v materine prsi. Niti sanjalo se mu ni, da jedo bogatejši vaščani in imenitnejši ljudje bel kruh, ne ovsenega.

Večkrat so se drugi vaški otroci norčevali iz njega. Prinesli so mu dvoje jabolk, ju postavili dve pedi narazen, ga poklicali bliže in začeli: «He, Cene, pogledj obe jabolki na enkrat vsako z enim očesom, pa ju dobiš!» Stal je nepremično, pogledoval zdaj jabolki, zdaj otroke in ni upal začeti. Silili so vanj od vseh strani, ta ali oni ga je celo sunil. Ob takih prilikah bi bil najrajši zajokal. Poizkušal je gledati vsako posebej. Oči so mu nemirno švigale sem in tja, mučenci so ga pa gledali v zenice, kakor bi ga hoteli prodreti s požrešnimi očmi, in venomer kričali: «Ljudje, svet se je obrnil, Cene ne škilil več, Cene gleda ravnoooo.» Cene bi jih bil tedaj najrajši udaril z istim bičem, s katerim so ga tepli, po obeh, ki so ga izzivalno gledale. Bič! Njegove sanje... Vedno si je želel biča. Ko je gledal oddaleč, kako so dečki pokali na paši, si ga je zaželel. Svoje prošnje pa ni upal razodeti materi in očetu, saj sta bila uboga, zadovoljen mora biti, da dobi vsaj posteljo doma.

Oče je bil zaposlen pri županovih. Vračal se je vsak večer zgaran domov. Vsedel se je na staro klopi, da je zaječala, položil pred mater denar in rekel:

«Pridi, Cene! Ali so te hudo topli in preganjali? Glej, vse bo bolje. Obljubili so mi boljše plačo. V mesto pojdeš in gospod boš. Tudi jaz sem bil v mestu; hotel sem biti gospod, pa sem omagal. Sedaj sem čisto navaden delavec. In ko tako garam dan za dnem vedno bolj in bolj, ko dan za dnem mislim na svojo srečo, na gospodo, si pravim: Ne, moj Cene ne bo delavec! Gospod bo, četudi smo ubogi in ga povsod preganjajo.»

Tedaj ga je pogledal Cene s škiljastimi očmi. Sijale so v zaupanju in ljubezni, ko je pomislil: Gospod bom.

Zgodilo pa se je, da je župan ustrelil po nesreči Cenetovega očeta. Ob robu gozda je zalezoval srnjaka. Nekaj temnega se je zganilo v grmovju in župan je ustrelil. Dobro je zadel. Zadel je Zavaleta, ki je nabiral dračje. Prinesli so ga vsega okrvavljenega domov. Žena in Cene sta jokala, toda vse ni nič pomagalo. Se je pač zgodila nesreča. No, škoda ne bo velika, saj ni bil pokojnik priljubljen, ker je bil resen in tih, ker ni veseljačil, ampak mislil na ženo, na sina.

Kmalu je umrl. K pokopu so prišli le radovedneži. Ni bilo nagrobnih govorov, duhoven ga je spremil zastoj iz usmiljenja do žene in sina.

Župan je obljubil, da pošlje Ceneta v mestne šole. «Gospod bo», je dejal. Cene si je pa mislil v svoji otroški duši: «Ne, nočem biti gospod, rajši sem hlapec, kajti predraga je kri očetova.» Pregovorili so ga. Slikali so mu lepo bodočnost, slikali lepo dijaško življenje, slikali kruh in ja-

FAVORIT najlepših časov -

- časov, katere preživi
žena v pazljivem nego-
vanju svoje lepote, je in
ostane Elida Favorit
milo s svojim nežnim finim
vonjem. Isto ohrani polt
čisto in jasno ter ji daje
naravno svežost in lepoto.

ELIDA Favorit MILO

bolka, za katera mu ne bo treba ravno gledati. Dal se je pogovoriti. Gospod bo in ne bo treba prositi za jabolka, za kruh. Zaslužil bo... Pomiril se je na zunaj, vendar mu je v notranjosti govorilo: «Ne pojdi v svet! V domači vasi te mučijo samo nekateri, tam te bodo vsi.» Začel je jokati. Potolažili so ga in z vozom se je odpeljal v mesto. Odpeljal se je v svet. Gospod bo...

Ko so prispeli v mesto, ga je peljal župan k revni gospodinji. Plačal je in odšel. Poceni bo plačal očetovo kri.

Cenetu se je zdela gospodinjinina soba raj. Boječe je stopal po raztrgani praprogi. Zdelo se mu je, da je v nebesih. Zdaj pa zdaj je pomislil na mrtvega očeta, na mater, na župana, na svoje mučitelce in na svoje prejšnje revno življenje. Sramoval se je preteklosti in zrl upajoče v bodočnost. Saj je že gospod.

Učil se je dobro. Mati ga je prišla vsak tretji mesec obiskat. Prinesla mu je ovsenega kruha, takega, za katerega je gledal ravno včasih, če se je le komu zljubilo. Sedaj mu ni šel več v slast. Vzel ga je, da ne bi matere užalil. Ko je odšla, ga je ponudil gospodinjinemu psu. Ta ga je povohal in ga ni maral. Tedaj ga je Cene zopet zavil in ga položil na nočno omarico. Ležal je tam navadno teden dni, dokler ni postal trd kakor kamen. Potem ga je vzel v roke, kakor bi ga hotel jesti, in tolažil svojo vest:

«Saj ga ne morem jesti, če je pa tako trd.»

«Zakaj ga pa nisi jedel prej, ko je bil mehak?» mu je očitala vest.

«Nisem utegnil.»

Tako je tolažil svojo vest ali potolažil je ni nikoli. Ko je premišljal o materi, ki je prihajala oddaleč v mesto in mu prinašala redno hleb ovsenega kruha, mu je vest očitala: «Vrni ji ga! Bolje je, kakor da ga zametuješ.»

In drugi glas mu je govoril: «Ne, ne smem ga vrniti. Užalil bi jo, užalil bi njene žuljave roke, ki so ga mesile.»

To lažil je vest, ono vest, ki je bila potolažena, ko je dobil jabolka ali kruh za ravno gledanje.

Nekoč ga je čakala na mizi brzojavka. Mrzlično jo je prijel, pretrgal ovoj in prebral: «Mati umrla. Pridi takoj!»

Skočil je po plašč in odhitel na vlak. Na peronu je bilo mnogo ljudi. Nemirno so hodili gor in dol kakor mravlje na mravljišču. Cenetu je razbijalo v glavi kakor v tvornici.

«O mati, ko bi imel zdajle košček tvojega ovsenega kruha, onega, katerega si ti mesila, ki ga gospod ni jedel, ki ga še pes ni maral...»

Prispel je v rodno vas. V borni koči je našel mater, ležečo v rakvi. Smehljajoče poteze so ji bile začrtane v suhi voščeni obraz. Skočil bi k njej, jo objel in jo prosil odpuščanja. Prepozno! Lahko bi jo prosil odpuščanja, toda vedno bi videl njen tanki smehljaj, kakor bi hotela reči: «Ne boš gospod. Prosil boš za drobtinico kruha, prosil za oni kruh, ki si ga dajal, ko si mislil, da si gospod, psu. On ga ni maral, ti ga boš prosil.»

Pokopali so jo... Po pogrebu je Ceneta ustavil župan in mu rekel: «Sedaj, ko sta ti umrla oče in mati ter je minilo že nekaj let, kar sem po nesreči ustrelil tvojega očeta, te ne morem več preskrbovati. Živi, kakor moreš, in glej, da boš kmalu gospod.»

Tako je ostal Cene brez sredstev. Začel se je preživljati s pisateljstvom. Čakal je željno na nagrado, da jo vrže gospodinji, ki je dan za dnem sitnarila, da mu sobico odpove. Večkrat je bil lačen ko sit.

Začel je hujšati in bledeti. Suknja mu je postajala ohlapna in hlače so mu mahadrale po suhih stegnih. In ko je ogledoval ob večerih svoje suhe roke in noge, ga je postalo sram, da je posestnik tega telesa.

Prvega mu je odpovedala gospodinja. Odšel je z malim svežnjem po mestu lačen in truden. «Če pride človek in mi dá pol zemlje za raven pogled, bom gledal četrt ure ravno», si je žalostno rekel. Odšel je v uredništvo. Predložil je neko svojo pesem, o kateri je vedel, da je slaba, in o kateri je mislil, da ne bo dobil nagrade zanjo, pa mu je urednik vendar položil v suho roko bankovec, da se je stresel pred nečem — pred milostjo. Uverjen je bil, da mu je urednik denar daroval. Berač...

V mestu ni mogel ostati. Zato je krenil nazaj v rodno vas. Župan ga je sprejel za delavca. «Iz usmiljenja» je rekel.

«Gospod je prišel», so dejali posli, ko so ga zagledali. «Pa ne da bi gospod delal? Sedaj gotovo ne zna več ravno gledati.»

Pljunil bi bil nanje, otepel jih z bičem, ki si ga je nekoč tako želel. Obnemel je... Prenašal je zaničevanje zaradi kruha, morda ovsenega.

Odšel je na polje. Orodje mu je bilo silno težko. Dobil je kmalu krvave žulje na rokah in moral je nehati. Odšel je klavarno proti hiši s krvavimi rokami. Posli se so mu smejali...

Za plačilo je dobil velik kos ovsenega kruha. Zagrizel se je vanj, v nebo ga je rezal, toda čutil ni bolečine. Jedel je... Gospod je jedel ovseni kruh... Milan Stante,

PREKMURSKI GLASNIK

DVA LEPA SHODA.

Na Pertoči v Prekmurju se je vršil preteklo nedeljo lepo obiskan shod narodnega poslanca g. Benka, katerega se je udeležilo nad 250 volilcev. Velika zborovalna dvorana je bila natlačena polna in mnogi so morali ostati v veži. Gospod poslanec je v zelo stvarnem govoru obrazložil gospodarski položaj v naši državi in drugod ter bodril ljudstvo k vztrajnosti in potrpežljivosti. Svaril je navzočno ljudstvo tudi pred brezvestnimi hujskači, ki spravljajo narod z razširjanjem neosnovanih govorov in nerazpoloženje. Bodočnost Slovencev je le v veliki in močni Jugoslaviji. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. poslanca in mu priredili navdušene ovacije.

Predsednik sreske organizacije nove vseh državne stranke, g. notar Koder, je nato pozival zborovalce, naj se čim tesneje oklenejo organizacije ter prosil gg. župane, naj točno in vestno izpolnijo statistiko o kmečkih dolgovih. Na predlog tajnika g. Babiča je bila odposlana Njegovemu Veličanstvu kralju brzojavka z izrazi vdanosti, g. ministrskemu predsedniku pa brzojavni pozdrav. Naposled je bila sprejeta resolucija, ki izreka g. poslancu Benku in ministrom gg. dr. Kramerju, Mohoriču in Puclju zahvalo za njihovo dosedanje delovanje in popolno zaupanje.

Istega dne je imel poslanec Benko za župnijo Sv. Jurij shod v Nuskovi, ki se ga je udeležilo 150 ljudi. Oba shoda sta pokazala, da se naš narod v Prekmurju zelo zanima za delovanje svojih poslancev in da tudi zna ceniti njihovo dosedanje delovanje.

Gasilski avto in motorna brizgalna. Občina Murska Sobota je nabavila za gasilno društvo velik avto. V kratkem dobi društvo tudi motorno brizgalno. Oboje bo za napredek gasilstva velikega pomena. Do sedaj se društvo zaradi nezadostne opreme ni moglo dovolj razviti.

Smrtna kosa. V Petrovcih (Tišina) je umrla v visoki starosti splošno priljubljena mati frančiškanskega gvardijana g. Šbula. Umrla blagi ženi večni mir, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Zaključek pletarskega tečaja. V Črensovcih je bil pletarski tečaj za otroke, katerega je obiskovalo 80 otrok. Otroci so dosegli velike uspehe.

Drago plačana lahkomišelnost. Ciganka Horvatova iz neke ciganske kolonije v bližini Murske Sobotne je v svoji pretkanosti našla žrtev, ki jo je znala precej časa izrabljati. Neka služkinja je verjela njenim besedam, da ji bo ciganka preskrbela lepega mladega ženina, seveda bogatega, ki ji bo v vseh pogledih jako všeč. Dolge mesece je iskala ciganka ženina. Služkinja ji je dajala izpočetka denar, pozneje, ko je tega primanjkovalo, pa svojo obleko. Ciganka si je nabrala že lep znesek denarja in preskrbela s služkinjinimi oblekami vso svojo številno rodbino, a poroke željno dekle je še vedno čakalo in bi v svoji lahkovernosti čakalo še danes in morda še mesece ter pri tem ciganki znosilo svoje skromne prihranke, da ni za vso stvar zvedelo orožništvo, ki je ciganko prijelo, a služkinji, ki je točila bridke solze kesanja, razložilo, da je bolje, če si vsaka ženska sama poišče ženina, ker so ciganke za to reč najmanj priporočljive.

Nezaželjen nočni obisk. Posestnik v Panovcih, Kironja, ki ima tudi trafikko, ni bil nedavno noč doma, pač pa je bila njegova hčerka, ki je spala v sobi blizu trafike. Nenadoma je začula ponoči čuden šum v bližini. Ko je vsa prestrašena pogledala po sobi, je opazila postavo, ki se je plazila po tleh proti vratom, kjer se je zvrnala, da bi jih odprla. Tedaj pa je že tudi ona pogumno skočila k njemu ter začela klicati na pomoč, česar se je neznanec tako ustrašil, da jo je silovito prijel za vrat, da bi udušil njen glas, in jo sunil z vso močjo od sebe, da se je tudi pri padcu poškodovala. Nato je planil skozi vrata, zasledovan od domačinov in sosedov, ki so

se medtem zbudili. Začela se je divja gonja preko polja za vlomilcem, ki se mu je vendar posrečilo pobegniti. Precejšen del nakradenega blaga je odnesel s seboj, precej pa je tudi na begu izgubil in odvrzel. Predrznežu so oblastva že na sledu, saj so ga tudi že dolgo iskala, ker ima dosti hudih grehov na vesti.

NAŠI NA TUJEM

Naši v Ameriki. V Calumetu v državi Michiganu je bil nedavno osnovan Jugoslovanski prosvetni klub, ki naj združi vse Jugoslovane v tako zvanem «bakrenem okrožju» v močno skupino, da bo mogla odločevati pri volitvah za tega ali onega kandidata in sploh nastopati že kot celota. — V Lemontu je pel 17. julija srebrno sveto mašo g. župnik dr. Hugo Bren, slovenski pisatelj in urednik, bivši superior frančiškanov na Brezjah. — Na New Jersey State Teachers College v Montclairju je promovirala g. Marija Štrukljeva iz Fairviewa. Podeljen ji je bil naslov «Bachelor of Arts». Leta 1928. je dovršila študije na višji šoli Union Hill. Zelja po znanju jo je napotila, da se je vpisala na univerzi. Trdno je morala delati, da si je prislužila sredstva za šolnino in vzdrževanje. — V umobolnici v Waukeganu je umrl g. Andrej Jerenko, doma v ptujski okolici, star 54 let. Ker ni imel v Ameriki sorodnikov in tudi ni bil zavarovan, so se zavzeli zanj rojaki, pogreb pa je brezplačno preskrbel slovenski pogrebnik Ivan Jelenc. — V Milwaukeeju je umrla g. Marija Ozebova, stara 68 let, doma v Solčavi. V Ameriki zapušča poleg moža dva sina, v stari domovini pa enega sina. — V naselbinu Gross v državi Kansasu si je končal življenje Anton Kremžar. Vzrok obupa je bila dolga bolezen in huda borba za kruh. — V Gilbertu je umrla splošnoznana rojakinja g. Marija Kernova, stara 69 let. Rojena je bila v Podborštu pri Komendi. V Ameriko je prišla leta 1913. in je živela ves čas pri svoji hčeri Mariji, omoženi Peternelovi. — V Carlinvilleu je po dolgi bolezni umrl Josip Cerar, ki je kot deček prišel s starši v Ameriko. Rodil se je leta 1890. v Škofji Loki. Zapušča ženo, dva sina in brata Pavla.

ZDRAVSTVO

Da bodo otroci zdravi

Eno najdragocenejših daril, kar jih morete dati svojemu otroku, je, da ga navadite mirno in dovolj dolgo spati, pravi dr. Foster Kennedy, profesor zdravilstva na cornellski univerzi. Imenovani zdravnik je prepričan, da pospešuje ta navada otroku rast in da mu tudi pomaga, duševno se prilagodovati vedno večjim zahtevam življenja. Ko pa otrok doraste, mu pomaga ista navada premagati marsikatero težavo. Dr. Kennedy pravi, da nekateri otroci ne spe dovolj dolgo in da zato v šoli zaostajajo. Če otrok premalo spi, je navadno nevshečen in razdražljiv. Čeprav vemo, da nekaterim otrokom spanje bolj koristi kakor drugim in da ga potrebujejo zato nekateri morda manj, je vendar nedvomno, da spe nervozni in razdražljivi otroci vsako noč manj, kakor bi morali, čeprav baš oni potrebujejo največ spanja. Četudi se zdi, da se počuti otrok po razmeroma kratkem spanju dobro, je tu vedno nevarnost, da utegne imeti nezadostno spanje v poznejših letih slabe posledice.

Od starosti je odvisno, kako dolgo mora otrok spati. Dr. Kennedy je prišel po izkušnjah do tegale zaključka:

Otrokova starost	Čas spanja
do konca 1. leta	14 do 16 ur
od 2 do 3 let	13 do 14 ur
od 4 do 7 ali 8 let	12 do 13 ur
od 9 do 10 let	11½ ur
v 11. letu	11 ur

v 12. letu	10½ ur
v 13. letu	10 ur
od 14 do 15 let	9½ ur

Dr. Kennedy opozarja starše na to, da je najzanesljivejši znak zadostnega spanja, če se otrok zjutraj zbudi čil in osvežen. Kdor hoče, da bo njegov otrok dovolj dolgo in mirno spal, se naj ravna po tehle pravilih:

1.) Pazi naj, da bo otrok v postelji vsak večer ob določeni uri. Otroci do 10. leta bi morali hoditi spat poleti ob 8., pozimi pa ob 7.

2.) Pazi naj, da bo otroška spalnica dobro prezračena, da bo v nji zrak svež in hladen. Odpirati je treba okna spodaj in zgoraj, da more zrak redno in pravilno krožiti.

3.) Ko je otrok že v postelji, ga ne smejo motiti ropot, svetloba, glasno govorjenje ali godba.

4.) Prepriča naj se, ali je za otrokovo udobnost dovolj poskrbljeno, to se pravi, pazi naj, da otroku ni prevroče, da ga ne zebe, da ni preveč odet, da nima prenatrpanega želodeca ali da mu ni treba na stran. Pri večjih otrocih naj se gleda na to, da svojih skrbi iz šole ne vzamejo s seboj v posteljo. Domače naloge naj opravijo čimprej, da ne mislijo nanje, ko gredo spat. Če hoče otrok mirno spati, ga ne smejo mučiti nobene skrbi.

5.) Otrok mora spati sam, postelja pa mora biti udobna, ne pretrda in tudi ne premeška.

6.) Topla kopel in malo toplega mleka pomagata otroku, da hitro zaspi.

7.) Nikar ne pripoveduj otroku, da je zaspati težko; ne pravi mu torej, da sam ne moreš spati.

ŽENSKI VESTNIK

Kako uničujemo zajedavce vrtnic

Večina ljubiteljev cvetlic najbolj ceni vrtnico, kraljico cvetlic. Toda baš vrtnice imajo nešteto sovražnikov, tako da mora gojitelj vedno paziti, da jim ohrani cvetje.

Velik škodljivec je gosenica zlatega hrošča, ki poje vse mlade poganjke in vse popje. Ako jo pravočasno ne obiramo in ne uničujemo, nam v nekaj dneh do golega požre vse poganjke. Dokler se pojavlja v manjšem obsegu, jo stlačimo z roko, če je nasad majhen. Pri večjih nasadih pa je priporočljiv prašek zoper mrčes, v katerem je arzenik, imenovan «gralit». Z njim uničujemo vsakovrstne zajedavce na vrtnicah.

Ako pa so v bližini vrtnice razne zelenjave, ki jih uporabljamo sproti v kuhinji, je treba zelo paziti, ko potresamo s tem praškom, ker je strupen. Zelenjava se mora temeljito oprati.

Tudi mrčes, ki sesa sok vrtnic, jih napada zelo pogosto. To so zelene listne uši. Dokler jih je še malo, jih zatirajmo s tem, da jih zmečkamo. Ako se pa pojavijo v velikih množicah in to zatiranje ne pomaga, je potrebno brizganje z uničevalnimi sredstvi. Mešanica, oziroma raztopina mazavnega mila je tako domače sredstvo. Vendar učinkuje zanesljivo le, če je mogoče vršičke pomakati v raztopino. «Venetan» je tudi sredstvo, ki dobro učinkuje in zatira listne uši. Uporabljamo ga razredčenega od enega do poldrugega odstotka. Ta tekočina ne škoduje listju.

Vrtnica je lepa, lepoto pa ji ohranimo z vso pažnjo in nego.

Za kuhinjo

Telečje srce v omaki. Telečje srce operi, porži kožice in ga nadrgni s stlačenim česnom ali s stlačeno čebulo, prevleci s slanino in ga duši na masti s precej zelenjave, t. j. s petršiljem, korenčkom, zeleno in čebulo. Srce duši pokrito in med dušenjem ga večkrat polij z juho. Ko je srce mehko, ga deni na krožnik, sok pa pretlači skozi sito. Pretlačeni sok zlij nazaj v kozo, ga zalij s smetano ter prideni malo paprike. Nato pusti, da se malo prekuha. Srce zreži na majhne kose, ga stresí v sok in ko še malo prevre, ga daj na mizo.

Torta z rabarbaro. Umesi na deski v testo: 20 dkg moke, 12 dkg sirovega masla, 6 dkg sladkorja, rumenjaki in žlico smetane. Testo razdeli v dva dela, in sicer naj bo en del manjši. Večji del razvaljaj v velikosti tortnega modla in ga položi v pomazan model. Na testo naloži rabarbaro, ki jo pripravi takole: Njena stebila operi, olupi, zreži na majhne kosce, jih posuj precej s sladkorjem in cimtom ter zloži po testu. Nato razvaljaj še manjši del testa in ga pokrij po rabarbari. Vse testo potem prebodi s iglo ali vilicami, da more para izhlapevati. Torto, ki jo peci približno eno uro, daj toplo na mizo; toda hladna, nadevana s stolčeno sladko smetano, je še bolj okusna.

Kompot od rabarbare. Rabarbarova stebila operi, olupi in zreži na enake kosce. Stresi jih v krop, da samo enkrat prevro, nato jih ocedi. Za pol kile rabarbarovih stebel rabiš 20 dek sladkorja. Sladkor kuhaj z nekaj žlicami vode, da potegne nit, zraven daj malo linomove lupinice, malo cimta in osminko litra belega vina. Nato dodaj prevreto rabarbaro in ko vre vse skupaj pet minut, je kompot gotov. Postavi ga na hladno in daj mrzlega na mizo.

ZANIMIVOSTI

× **Razprava proti Gorgulovu.** Pretekli ponedeljek je stopil pred pariško poroto morilec predsednika francoske republike Pavla Doumerja, ruski izseljenec Pavel Gorgulov. Razprava proti njemu bo trajala tri dni. Porotniki bodo morali rešiti razen vprašanja, ki tolikanj zanimajo pariško in vsa ostalo javnost: ali je Gorgulov, ki se z odvratnim zločinom še ponša, slepar ali blaznik in ali je morda celo v službi boljše vizma. Toda poslednjo domnevo je vestna preiskava že ovrгла. Glede Gorgulovega duševnega stanja so trije znameniti psihiatri izjavili, da je zločinec odgovoren za svoje dejanje.

× **Pričeli so uporabljati tekoči premog,** ki je v prah zmlet premog, pomešan z gorljivim oljem. Mešanica sestoji iz 60 delov olja in 40 delov premoga. Prednost tega premoga je, da se dá pretakati po ceveh, kadar se ga naklada na parnike, kjer zavzame tudi manj prostora v skladišču. Prihrani se 12 odstotkov vseh kurilnih stroškov v primeri, če se kuri s čistim oljem.

× **Največji bager.** V ameriškem premogovniku Du Quoinu, Illinois, kjer pridobivajo premog v dnevnem kopu, se je izkazala potreba po kar najučinkovitejšem bagerju. Zato so postavili bager, ki ima menda dosedaj pač največjo razsežnost na svetu, tehta 1750 ton in je visok 35 m. Lopata, s katero grabi zemljo in premog, ima prostora za 15 m³. Dvigalna višina znaša 24 m in zemljo lahko koplje v območju polumera 45 m. Ta ogromni bager je seveda premakljiv, in sicer teče s pomočjo štirih parov traktorskih goseničnih pogonov, ki se lahko neodvisno premikajo po dva in dva. Strojnica, v kateri so motorji za dviganje, vrtanje itd., je velika kakor trinadstropna hiša. Učinek celotne električne strojne naprave znaša 5500 konjskih sil.

× **Nebotičnik iz stekla.** Neki francoski stavbnik je izdelal načrt za nebotačnik iz stekla, ki ga bodo zgradili v Moskvi. Nebotačnik je namenjen ljudskemu komisarijatu za razsvetljevalno industrijo in bo v kratkem dokončan. Pri gradbi tega nebotačnika so uporabili posebno steklo, ki tako dobro razprši solnčne žarke, da prebivalci poletni niti najmanj ne trpe zaradi žgočih solnčnih žarkov. Nebotačnik bo dobil namesto stopnic sama električna dvigala in moderne stopnice, podobne premikajočemu se traku na toboganu.

× **Zaključeni so prvi uspešni poizkusi za napravlanje umetnega dežja.** Podloga teh poizkusov je prav enostavna. Ker je vsak oblak napolnjen z negativno ali pozitivno elektriko, se vodni delci v tem oblaku odbijajo in se zato ne morejo združiti. Ako se pa v ta oblak ubrizga vodna para, katere vodni delci so napolnjeni z napečnostjo drugovrstne elektrike, se morajo delci

vode privlačevati in združiti, ker se raznoimenska elektrika vedno privlačuje. To združevanje vodne megle se vrši toliko časa, da postanejo vodne kapljice težke in prično padati na tla. Ti poizkusi so se vršili dosedaj na zemlji v megli ter so rodili zadovoljiv uspeh.

× **3.400.000 raznih živali,** ki jih znanstveniki poznajo, je po statistiki nekega muzeja za prirodoslovje na zemlji, v vodi in v zraku. Med vsemi živalmi je največ žuželk, katerih je 280.000. Ptičev je 20krat manj. Poznajo jih samo 13.000, rib je 12.000, kač 8300, dvoživk 1300, pajkov 20.000, črvov 8000. Škoda, da statistika ne naveda, koliko je sesalcev in koliko je najmanj razvitih živali.

× **500.000 let pred paradížem.** Tako zvani javajski opičji človek, ki ga je odkril holandski učenjak dr. Mubois, je posebno važen za proučevanje predzgodovinskih človeških plemen in igra še dandanes veliko vlogo pri poizkusih, kako ugotovi človekov rodovnik v predzgodovinskem razvoju. Čeprav so se učenjaki toliko pečali s tem opici sličnim, okrogloplečim in dolgorokim okostenjakom ter jako vestno preiskali vse podrobnosti dragocene najdbe, so vendar doslej vsi smatrali tega pradedu človeškega rodu za možko bitje. Sedaj pa se je oglašil znani antropolog dr. Aleksander Hrdlička, ki je na novo in natančno preiskal te ostanke s trditvijo, da lobanja javajskega opičjega človeka jasno priča, da je bilo to bitje ženskega spola v srednjih letih. Potemtakem je torej pramati človeštva, in sicer prav zastavna, saj je morala meriti po Hrdličkovih računanjih 165 cm. Učenjak vendar ne trdi, da je bila ta pramati Adamova tašač, ker je živel na zemlji 500.000 let prej, ko je cvetel in zelenel raj. Hrdlička sodi, da je umoril to pramater človeštva krokodil, ker se dajo razbrati bedrnici sledovi zob takšne živali.

× **Ceste iz raztopljenega kamenja.** Madžarski kemik D. Komlos je po 18letnem naporu izumil peč za topljenje kamenja, proda in peska. Kurišče je plitko, krožnikasto in vozno. Premika se po nasuti cesti in na določenem mestu prične delovati. Od hude vročine se cesta raztali v trdno, lavi podobno skorjo. Žarnost se doseže s posebnimi gorilniki na olje, razbeljenost pa se omeji na prostor neposredno pod kuriščem. Vsaka topitev traja šest ur. Tako pripravljena cesta se menda ne dá razbiti. Za nadaljnji razvoj izuma se je osnovala posebna zadruga.

× **Rastline se hranijo z živalmi.** Usoda rastline je, služiti živalim za hrano. Mala skupina rastlin pa nasprotno lovi živali, zlasti žuželke in se z njimi masti. To dejstvo je odkril že leta 1769, na neki rastlini, nekoliko let pozneje pa ga ugotovil bremenski zdravnik Roth za rosike naših močvirnih krajev. A čeprav je napisal sam Darwin o mesojednih rastlinah obširno delo, so vesti o njih razni znanstveniki še pozneje proglašali za «domneve presenečenj željnih prirodopiscev». Mesojedne rastline nahajamo po večini po močvirnih krajih, ki so človeku teže dostopni. Tla teh krajev jim ne nudijo mnogo hrane; če se nočejo hraniti s prahom močvirnih mahov, morajo pač loviti žuželke. V teh najdejo dovolj snovi za svojo rast v obliki dogotovljenih beljakovin. Prilagoditev na tako prehrano je pri naši rosiki tolikšna, da prenese rast v loncu samo tedaj, kadar jo zalivamo z vodo, v kateri je le malo soli. Če se pa hočejo mesojedne rastline hraniti z živalmi, jih morajo najprej vloviti. To delajo kaj različno. Neka mesojedka privablja žuželke z barvo svojih širokih listov. Njih površina je posejana z malimi žlezami, ki izločajo lepjiv sok. Ko se komar ali mušica ujame na ta lep, jo rastlina vrhu tega zavije v list. Del žlez izloča prebavni sok, sličen našemu želodčnemu soku, ki prebavljive dele živalice razkroji in raztopi. Rosika ima žlici podobne liste z rdečkastimi dlačicami, ki končujejo v žlezko, izločujočo lepko tekočino, na katero se žuželka prilepi. Dlačice se potem zvijejo nad njo kakor lovke. Zadušeno žival oblije prebavni sok in jo razkroji v nekoliko dneh. Zanimivo je, da se rastlina ne dá premotiti, če položiš na njen list namesto mesa (ali koščka jajca) kamenček ali

drugo neprebavljivo stvar. Dlačice se spočetka sicer sklonijo nad kamenček, a se kmalu vrnejo v prvotno lego. Mesojedka mora torej dobro razločevati pravo od nepravega, kar je poudarjal že Darwin. Ena naših že redkih mesojedk lovi vodne živalice z neko vrsto loputnice. Mesojedke v Ameriki in Aziji so znatno večje od naših in tudi njih lovilne priprave so mnogo bolj premetene. «Venerina pasta» iz Karoline ima na primer liste, ki se končujejo v nekakšno školjko, v čije notranjosti so občutljive dlačice. V trenutku, ko se žuželka dotakne takšne dlačice, se školjka bliskoma zapre in živalica je izgubljena. Neka druga mesojedka iz toplejše Azije je del svojega lista preobličila v vrč, ki privablja žuželke s svojim duhom in svojo barvo. Žuželka pade s spolzkega roba v vrč, ki je često do polovice napolnjen s sokom, in utone. Narava pa je ustvarila tudi živali, kakor nekatere muhe, komarje in črve, ki jim ta rastlina ne more do živga in se celo v njenem vrču razvijajo.

× **Morski orjaki izumirajo.** Lov na morske kite je pomenil včasih nevaren boj med človekom in tem morskim orjakom. Dandanes pa ta lov ni več nevaren človeku, pač pa je za kita samo še uničevanje. Kita zasledujejo zaradi ogromnih množin masti, iz katere izdelujejo riblje olje, in njegovih kosti. Zaradi tega se ga z vedno večjo vneto lovi. Včasih so ga lovili tako, da so spustili pogumni lovci z ladje čolnič in veslali proti kitu. Ko so dospeli blizu njega, je vrgel spreten strelec v žival harpuno, to je veliko železno in koničasto pšico z nazaj zakrivljeno osjo, kakršno ima trnek. To orožje, privezano z debelo in dolgo vrvjo na čoln, se je zarilo kitu v telo. Ranjena žival se je potopila in bežala. Medtem se je vrv na vretenu v čolnu vedno bolj odvijala, da ni mogla žival potegniti čolna v globočino. Včasih pa se je tudi zgodilo, da je ranjena žival z enim samim zamahom repa razbila čoln in pobila ljudi. Če je šlo vse po sreči, je žival kmalu omagala, nato pa so začeli lovci zopet navijati vrv in s čolnom veslati proti ladji. Tam so s posebnimi pripravami včasih še živo zverino potegnili na krov in jo začeli mesariti. Dandanes pa ne uporabljajo več harpun, ki jih je bilo treba metati z roko, ampak imajo posebne topiče, iz katerih izstreljujejo na žival kroglice, ki se v živali razlete in jo smrtno ranijo. Te kroglice so tudi privezane na vrv, s katero potem potegnejo mrtvo žival na ladjo. Boj s kitom je potemtakem postal za človeka popolnoma nenevaren, hkrati pa vedno bolj dobičkanosen. Kite ugonablajo zato sedaj kar v ogromnih množinah. Žival, ki začuti, da v dosedanjih morjih ni več varna, se je začela umikati proti Ledenen u morju, bodisi južnemu, bodisi severnemu. Tam jo varujejo velike ledene gore, za katere se skriva, da parniki ne morejo do nje. Toda tudi to uboge živali ne bo rešilo pogina, ker so že začeli za lov proti kitom uporabljati letala, ki mečejo bombe na živali. Kadarkoli zadene bomba kita, letalo sporoči ladji, kje leži mrtva žival, nato pa se parnik prerine skozi led in potegne mrtvo žival na krov. Zato ne bo čudno, če bo v kratkem izginil iz morja zadnji kit. V varstvo kita se je oglašilo sedaj več učenjakov, ki prosijo vlade raznih držav, naj izposlušajo zakone v varstvo te živali, kar je tudi za znanost velikega pomena. Čeprav pozna svet kita že dolgo, vendar znanstveniki še premalo vedo o tej živali. Znano je sicer, da je kit sesalec in ne riba in da diha s pljuči. Vendar je znanosti še velika uganka dejstvo, kako more kit, kadar je preganjan, po cele ure prebiti pod vodo, ko bi se drugače v tem času vsaka žival, dihajoča s pljuči, gotovo zadušila.

Listnica uredništva

Bregana. O vsaki gasilski vaji ne more tednik poročati, ker se jih vrši vsako nedeljo toliko, da bi imeli za pol lista gradiva, če bi o vseh poročali.

Čvrstec pri Križevcih. Zares se sedaj težko dobe devize, vendar pa le pritiskajte na firmo, da izpolni obveznosti.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dušeslovje.

Oče: «Zena, ali si že povedala hčerki, da jo razdedinim, če si ne izbije iz glave tega siromašnega inženjerja?»

Mati: «Hčerki tega nisem povedala, pač pa inženjerju.»

Dober svet.

Zavarovalni agent: «Gospod tovarnar, izvolite se zavarovati za 300.000 Din.»

Tovarnar: «Čemu neki bi se zavaroval, saj sem zdrav ko giba.»

Zavarovalni agent: «Ze res, toda človek ne ve ne ure ne dneva. Ampak pomislite, kako pr jetno presenečenje bi bilo za vašo milostivo, če bi vas zadela kap.»

Napredek ni vse.

Vsak človek ni navdušen za napredek. Tako se ljudje z rdečimi nosovi nič kaj ne ogrevajo za barvno fotografijo.

Nista se razumela.

— Dušica draga, ali si pripravljena deliti z menoj vse?

— Seveda, koliko pa imaš?

Trgovinski duh.

«Povej nam, Jakobson, kakšno napako so napravili bratje egiptovskega Jožefa, ko so ga prodali.»

«Prepoceni so ga dali!»

Na plesu.

«Ali verjamete, gospodična, da sem se v enem tednu naučil plesati?»

«Prav rada verjamem, saj se vam to pozna.»

Večerna družba.

«Pri vas je pa res zelo zabavno.»

«Dà, toda kako bi šele bilo, če bi prišli najzabavnejši gostje!»

Turist.

«Ko sem bil prvič v Švici na gorah, mi je postalo nakrat slabo.»

«Od utrujenosti?»

«Ne, temveč od strahu, ker se nisem dal pravočasno zavarovati.»

Zlomljeno srce.

«Micki si zlomil srce, ko si jo zapustil.»

«Beži no, saj ima zdaj kar dva fanta naenkrat.»

«No, dà, ženske so pač take: če ji zlomiš srce, ljubi z obema njegovima polovcama.»

Sezona izletov.

«Zakaj ste pa tako slabe volje, gospod gozdar?»

«Ker imam zopet bolno srno.»

«Pa vendar nimate v revirju epidemije?»

«Ne, samo gramofonsko iglo je požrla.»

Radoveden Mi'ee.

Mihec dolgo in pazljivo gleda teti v usta. Na vprašanje, zakaj se tako zanima za njena usta, odgovori:

«Rad bi vedel, kdaj začno tudi meni rasti zlati zobje.»

Pred sodiščem.

«Saj ste bili pri pretepu. Zakaj torej niste priskočili zasebnemu tožilecu na pomoč?»

«Kako pa sem mogel vedeti, kateri bo pred sodiščem obtoženec in kateri tožilec?»

Če nimaš ure.

Stražnik: «Kdaj vas je lopov napadel?»

Napadenec: «Tega vam, žal, ne morem povedati, ker mi je najprej vzel uro, potem pa mi šele začel obračati žep.»

Dvojčici.

«Inženjer je včeraj uganil, da sva dvojčici.»

«Upam, da je tudi spoznal, da sem jaz mlajša.»

MALI OGLASI

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

Rešite se dolgov,

postavite si lasten dom z brezobrestnim posojilom «Stavbne hranilnice in posojilnice», Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15e. 219

Do 10.000 Din na mesec

lahko vsakdo zasluži! Pošljite takoj Vaš naslov listovi upravi pod: «Sigurno 25». 232

Popolnoma novo kolo

prvovrstne nemške znamke je za 1100 Din na prodaj v Mariboru v Tattenbachovi ulici št. 1/1.

Pozor, obrtniki!

Želite povečati Vaše podjetje? Želite napraviti velik dobiček? Mi Vam pomagamo! Zato javite takoj Vaš naslov upravi tega lista pod: «Velik dobiček». 233

Splošno vzajemno podporno in kreditno društvo, r. z. z. o. z. v Mariboru, naznanja, da se je preselilo z Aleksandrove ulice št. 83 na Rotovski trg št. 8/I. — Večje število poverjenikov za vse kraje se sprejme. 234

Ženitna penudba.

Samec v srednjih letih, čiste preteklosti, ki ima lepo posestvo, se želi seznaniti zaradi ženitve z gospodično, ki premore preko 40.000 Din gotovine in ki ima veselje do gospodinjstva. Več se izve pri upravi «Domovine» pod: «Ženitev». 237

ZAHVALA.

Po smrti naše matere, odnosno tašče, gospe **Ivane Kladetove** sem prejel od podpornega društva

Ljudske samopomoči

v Mariboru pripadajočo podporo, za katero se s tem najlepše zahvaljujem ter priporočam to neprecenljivo društvo posebno v današnjih hudih časih vsakomur najboljše.

Pri Sv. Juriju ob Pesnici,
dne 23. julija 1932.

Frane Serbinek.

Pri oslavljenju živcev

se uporablja fiziološki izvleček («Kali fluid») iz žleze močne in zdrave živali. Detalna literatura se pošilja brezplačno. Zahteva naj se jo pod naslovom: Beograd, Kralja Milana 15, Mišo Marković. — «Kali fluid» prodajajo lekarne in drogerije.

Odobren od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje S. br. 5309 z dne 28. marca 1932.

Delo

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdko Domača pletarska industrija, oddelek 6. Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Pošten, dober in priden viničar

z najmanj štirimi delovnimi močmi

se sprejme

pod ugodnimi pogoji za večji vinograd v ormoškem okraju.

Ponudbe naj se pošljejo upravnistvu «Domovine» pod šifro: „Priden viničar“.

Najnovije dvokolo z motorčkom 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle oboiesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbi kopita in zakovanju, pri prisku med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, criski, zaprtju, koliki, napananju goved in ovac, pri tuhih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kúžnih boleznih itd. Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3